

ТУ - ОКО НАС

»ЦРВЕНО СВЕТЛО« У ПРИВРЕДИ

Пре неколико дана завршене су општinske анализе периодичних обрачуна привредних организација за прво полугође ове године, а већ са свих страна стижу вести о резултатима који опомињу и забрињавају. Право речено, стижу обавештења — да је остатак дохотка смањен дупло у односу на исти период прошле године, да је раст физичког обима производње испод ранијих предвиђања, да смо још далеко од ликвидности привреде, да је осетно смањен извоз, да опада продуктивност рада. И поред низа друштвених невољности привредних кретања — да више трошило него што стварамо.

Свакако озбиљност такве ситуације, представајќи се тешкоћама, предстваничка тела политичко-територијалних заједница, као и разне друштвено-политичке организације, у првом реду Савез синдиката, приступили су детаљном разматрању постојећег стања у привреди и предлагању енергичних мера за његово оздрављење. Сигурно да је то корисно и да претпоставља позитивне резултате.

Међутим, стиче се утисак, да су многи радни колективи остали пасивни у овом моменту, чекајући да се неко «са стране» побрине о њиховим тешкоћама, ваљда зато што се појединци, још увек, нису ослободили старих сватања и штетних навика. Чују се чак и вести, да су у једном броју радних организација, где је баш и најкритичнија ситуација, органи управљања више формално прилазали усвајању полугодишњег биланса, без илажења у суштину постојеће проблематике и изналажења правог пута да се боље послуже и произведи.

Негде се ишло толико далеко, да је кривац за настале тешкоће виђен искључиво у мерама ре-

форме, а не онде где је његово стварно «пробивање». Управо, најчешће су налажени неки «објективни» разлози да би се оправдале или, боље речено, прикриле сопствене слабости.

Спомињу се тешкоће на светском и домаћем тржишту, критикује кредитна политика, истиче проблема недостатка обртних средстава, итд. док се заборавља на низ фактора који су у домену непосредног утицаја радног колектива. Зато није изненађујуће, што је недавно једна краљевачка радна организација, која послује на граници рентабилности, исплатила веће личне додотке од сто одсто. Или, на пример, што је друга велика организација, такође из Краљева, смањила план производње, а задржала личне додотке на истом нивоу.

Отуда и питање: — шта ће бити онда када поједемо оно што смо некада зарадили. Или, што је најтеже у овом тренутку — ако тако наставимо да радимо, када ћемо и како створити услове за запошљавање младих стручњака. Овим кадрова, који су данас привредни најпотребнији.

После свега овога, може се сувишно рећи где се налазимо у спровођењу мера реформе. Нарочито друштвене. Јер, многе чињенице су исцрпне видљиве, а исти се не може противречити. Најмање неистином.

Зато је неспорна потреба за изналажење најбољег пута ка бољим привредним кретањима. Наравно, уз пуну мобилност радних колектива и друштвено-политичких организација. Такође, и — представничких тела, банака и других привредних институција.

Требаће много напора да би се уласило «у црвено светло» у привреду. Чињеница, на коју се не сме заборавити. Ж. М.

ЗАЈЕДНИЧКА СЕДНИЦА ОПШТИНСКОГ ВЕЋА И ВЕЋА ДРУШТВЕНИХ СЛУЖБИ

НА ДНЕВНОМ РЕДУ: АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ У ВЕЋИ УПИСА УЧЕНИКА У ШКОЛЕ II СТУПЊА.

Председник Скупштине општине Краљево мр Миодраг Јанић заказао је за 16. септембар ове године заједничку седницу Општинског већа и Већа друштвених служби. Према предлогу дневног реда, одборници ће разматрати актуелне проблеме око уписа ученика у школе II ступња и донети одговарајуће одлуке. Повод за предлагање ове тачке дневног реда, како смо обавештени у Скупштини општине, дошао је као последица немогућности уписа у средње школе 207 ученика који су положили пријемне испите у појединим школама.

Ова скупштинска седница, треба да донесе и одлуку о образовању Станице милиције у саставу Секретаријата за унутрашње послове Скупштине општине, затим одлуку о утврђивању броја радника ове станице и одлуку о накнади путних трошкова и изгубљене зараде судија-поротника Општинског суда у Краљеву. Предлог дневног реда седнице предвиђа и именовање професора Ивана Јаковљевића у Савет радне заједнице Огледног добра «Момчило Поповић», као и усвајање предлога решења о образовању и именовању Општинске комисије за предлагање решења о материјалном обезбеђењу учесника НОП-а.

Почетак седнице заказан је за 8 часова.

Ж. М.

У уторак поподне

ПОЧЕО X АЕРО-РЕЛИЈА

Краљево. — У уторак поподне на краљевачком аеродрому у присуству великог броја гостију, грађана и учесника такмичења, свечано је отворен Десети јубиларни аеро-релиј моторних пилота Југославије који ће трајати шест дана и за које време ће се учесници релија борити за пехар Председника Републике. После смотре коју је извршио генерал-пуковник авијације у пензији,

Проблеме ученика сутра ће разматрати краљевачки одборници

Општинско и Привредно веће Скупштине општине Краљево о кретањима привреде у првом полугођу

ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ: ПУНА МОБИЛНОСТ

★ Дебата о уклањању уочених слабости привредних кретања

Прошла заједничка седница Општинског и Привредног већа Скупштине општине Краљево, одржана 7. овог месеца, разматрала је привредна кретања у првом полугођу текуће године и оценила их са аспекта мера привредне и друштвене реформе. Као основа за разматрање овог проблема била је анализа периодичних обрачуна привредних организација за период јануар — јун 1967. и уводно излагање директора Службе друштвеног књиговодства — филијале Краљево — МОМЧИЛА КОВАЧЕВИЋА.

Документована анализа и запажено уводно излагање, указали су на низ невољности привредних кретања у протеклом периоду и истакли бројне слабости које су, поред извесних објективних тешкоћа, допринеле постојању резултата испод свих очекивања. То се потврђује у чињеници — да је

забележен најнижи раст про изводње за последњих десет година, да ранијо расту трошкови пословања, да је смањен извоз, да се више троши него што се ствара, да је остатак дохотка дупло смањен у односу на исти период прошле године, итд.

Узимајући реч у дискусији Павле Сретовић, Бранко Арсенија, Стеван Сушић, Прибице Курћубић, Жарко Милошевић, Јован Јанчековић, Миљко Филиповић и други учесници овог петочасовног радног договора, покушали су да нађу праве разлоге једном стању које је данас, у јеку спровођења привредне и друштвене реформе, најмање прихватљиво. Истовремено, и — да укажу на праве путеве за отклањање онога што представља сметњу интензивирања привредних кретања.

Том приликом, поред осталог, чула су се следећа мишљења и констатације:

★ Кривац за овакво стање у привреди појединци налазе у мерама привредне реформе, док се субјективан фактор губи из вида.

★ Када се дискутује о актуелним проблемима производње, често се то чини у «затвореном кругу», што се негативно одржава на мобилност радног колектива. Најбољи «лек» за уклањање из за уочених слабости налази се и у остваривању пуне јавности о ономе шта се дешава у радној организацији.

★ Приликом доношења заједничких одлука — шта даље да се ради на интензивирању привреде, не врши преиспитивања, већ остварити мобилност у акцији.

★ Морају се учинити напори на смањењу цене коштања производа. То је једини услов, поред квалитета, за излазак на домаће и инострано тржиште.

★ Озбиљан проблем представља инвестиционо одржавање. Није економично одржавање старих и заста-

»ПРИЈАТЕЉСТВО - ДРУЖБА«

Краљево — Уместо из Краљева, Шеста међународна бициклетичка трка «Пријатељство — дружба» кренула је у недељу пре подне из Скопља са 36 такмичара из Бугарске и Србије. После I етапе до Врања, бициклетисти су се пребацили аутобусима до Краљева одакле су стартовали у понедељак ујутро на другој етапи до Ниша. У овој трци која окупа другу гарнизурну бициклетиста учествују по три екипе из Бугарске и наше земље (Краљево, Ниш, Скопље), а трка у дужини од 700 километара и сада етапа завршена се вечерас у граду Самокову. Екипу Краљева сачињавају: Милосављевић, Јелић, Ђуковић, Митић, Ивезић и Макојевић.

На слици: Учесници трке «Пријатељство — дружба» на старту у Краљеву. Д. Обрадовић

(Наставак на 3. страни)

Нови Пазар: ПОЧИЈУ РАДОВИ НА РЕКРЕАЦИОНОМ ЦЕНТРУ

Запослени Новопазарци одлучили су још прошле године да се за три године одреку средства К-15, за коришћење одмора, како би се подигао рекреациони центар. Укупно треба да се сакупи нешто преко 300.000.000 старих динара, а изградња Центра коштаће близу 500 милиона старих динара. Раз-

лика би се компенzirала до броволним радовима омладинских радних бригада.

Рекреациони центар ће се градити на простору испод Градске тврђаве и укључиће садашњи пливачки базен и спортске објекте око њега. У његовом оквиру налазиће се брана на Рашки иза које ће се акумулирати језеро, затим пространи парк са спортским објектима за децу и омладину. Такође треба да се изврши адаптација садашњег пливачког базена.

Безмало, све земљиште на коме ће се градити парк откупљено је и са њега уклоњено воће и други засади. Сада се врше припреме за почетак радова на изградњи парка. На њему ће радити бројне бригаде радничке и средњошколске омладине.

Привреда
Врњачке Бање:

ИСПОД СВИХ
ОЧЕКИВАЊА

Преко хиљаду гостију на Гочу

Добре воде — Чланови Планинарског друштва «Гвоздац» из Краљева свечано су прославили 15-годишњи јубилеј традиционалног сабора крај планинарског дома «Добра вода» на Гочу. Лепо и прилично топло време окупило је за два дана Сабора (у суботу и недељу) преко две стотине планинара из Београда, Ниша, Чачка, Врњачке Бање и Краљева и око хиљаду гостију који су махом допутовали својим возима. За све присутне најпријатније је било у суботу вече када је организована велика логорска ватра уз уобичајено планинарско весеље. Сутрадан, одржано је више такмичења где су најбоље резултате у експрессном пласману имали нишки планинари. Тако су прва два места у оријентационом такмичењу припала екипама Електронске индустрије, док је треће место освојила екипа МИН (из Ниша). У такмичењу стрелача поред Партизанских колиба, највише успеха и прво место, такође су имали такмичари из Ниша. Турнир у малом фудбалу окупио је пет тимова и у финалној утакмици екипа Шумарске школе из Краљева победила је борбени тим Нишана. У бацању камена по бедно је Кашаш, ученик Шумарске школе из Краљева, док је у скоку у даљ и месту победник био Јеумовић, такође, ученик Шумарске школе.

У недељу поводне гостиња су се придружили мештани околних села и у великом броју употпунили атмосферу Сабора уз народно весеље и неколико оркестара.

ПРИПРЕМЕ ЗА НОВО ОРГАНИЗОВАЊЕ

Хиљаду и две стотине комуниста овог септембарских дана започели су разговоре о новом организовању Савеза комуниста на подручју општине Рашка, Уствари, ови разговори започети су нешто раније. Још у месецу мају у свим основним организацијама расправљало се о Теми о даљем развоју и реорганизацији СКЈ. Том приликом било је речи и о организовању општинске организације. Међутим, сада се приступа новим разговорима са већ утврђеном контуром новог организовања. Пројекција новог организовања, која се сада разматра у основним организацијама, утврђена је од Комисије за организацију и метод рада при Општинском комитету. Разумљиво да она служи као основа за разговоре у основним организацијама. Када ови разговори буду завршени пројекција као и нове предлоге и примедбе разматриће Општински комитет и утврдити нов предлог организације. Коначна одлука о новом организовању биће донета крајем године на ваздухопловној Конференцији Савеза комуниста општине Рашка.

Организације у радним заједницама

Пројекција новог организовања посебну пажњу посвећује организацијама Савеза комуниста у радним заједницама. Њихова улога посебно расте што је већина радних заједница управо сада суочена са највећим потешкоћама у спровођењу привредних реформи. Према пројекцији новог организовања биће 15 таквих организација СК. Углавном то су бројне и способне организације које могу самостално и успешно да решавају сложену проблематику коју предних поставља даљи развој самоуправних односа. Број чланова у тим организацијама креће се од 20 до 85. Међутим, четири организације имале би мање од 20 чланова. Пројекција предвиђа и алтернативна решења. Према једној варијанти у свим

радним заједницама где има најмање 15 чланова Савеза комуниста организовала би се посебна организација.

КАКО ОРГАНИЗОВАТИ ПРОСВЕТНЕ РАДНИКЕ — КОМУНИСТЕ?

Бројни просветни радници — комунисти растури су по целом општинском подручју. То намеће посебна питања њиховог бољег организовања. Међутим, решења није лако дати. Отуда Комисија за организацију и метод рада у својој пројекцији даје четири могуће варијанте. Која је најбоља и најприкладнија да се просветни радници — комунисти боље организују то они сами треба да реше. Има мишљења да треба формирати једну организацију за Општи-

нску заједницу образовања. По овом мишљењу сви просветни радници — комунисти били би чланови исте организације. Али, разбијеност терена, удаљеност школа намеће питање могућности ефикасног договарања. До сада пак преовлађује мишљење да ове организације треба поставити по матичним школама (Рашка, Баљевац, Јошаничка Бања). Такође постоји предлог да сви просветни радници — комунисти из школе у Рашки чине једну организацију док би по селима припадали месним организацијама. Даљи разговори несумњиво ће допринети да се изабере најбоље решење.

МЕСНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Приликом израде Статута општине Рашка посебна пажња била је посвећена делу статута о месним заједницама. И по нашем мишљењу Статут је дао, пре свега, добра решења утврђујући подручја месних заједница. То сада знатно олакшава рад на новом организовању Савеза комуниста с тим што пројекција предвиђа да у свакој месној заједници постоји и месна организација Савеза комуниста. На тај начин одстране се мале сеоске организације које често услед мале бројности и подручја нису могле да успешно делују. Сада, пак, месне организације обухватаће и комунисте из организација у радним заједницама са свог подручја што ће допринети бољем раду.

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА

Општинска организација треба да се конституише као јединствена целина у идејно-политичком и акционом погледу. Она ће преко Општинске конференције да повезује и обједињује рад свих организација и облика активности комуниста на подручју општине и да усмерава деловање комуниста на битна идејно-политичка питања развоја друштвено-економских и пољитичких односа у општини.

Највиши орган општинске организације биће Општинска конференција коју ће сачињавати 100 делегата из организација. Ова конференција имаће стална радна тела председника (који неће бити плаћени функцијери), општински комитет и комисије. Према пројекцији новог организовања Општински комитет би имао уместо досадашњих 25 свега 17 чланова и плаћеног секретара кога бира Општинска конференција.

Н. С.

Трибина „Ибарских новости“

РУЖНА СЛИКА НА ПИЈАЦИ У НОВОМ ПАЗАРУ

Друже уреднице, Последњих дана или та чије од када је на ново пазарску пијачу почео да стиже бостан у великим количинама, продавци ни како немају мира од све жешћих нартања младих преступника. То су прави, организовани напади групе дечака који трају преко читавог дана, а нису ништа мањи ни ноћу. Продавци се бране од њихове отимачине на начин који им је најдоступнији, али дечаки онда постају још агресивнији. Имају они и своју специјално разрађену тактику; док једни нападају продавце, други односе бостан. За

изврши адаптацију биоскопске сале. Ови из биоскопа сматрају да је то дужна бањска управа да учини, док они то неће да учине зато што сматрају да то не спада у њихову надлежност. Како-тако биоскопских представа нема, а овога лета Бања је била пуна гостију.

Још нешто, друже уреднице, занимљиво је и то да у Матарушкој Бањи не постоји ниједан батрогасац, па чак ни добровољни.

Матарушка Бања
Живко Ђукић

НЕЉУБАЗНА ПРОДАВАЧИЦА НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ СТАНИЦИ

Друже уреднице, Недавно сам боравио у Краљеву и стекао лепо мишљење како о самом граду, тако и о људима у њему. Међутим, на моју жалост, понео сам и једну ружну успомену. Реч је о нељубазном или можда неучтивом поступку продавачице на железничкој станици. Када сам куповао лењицу и кобасицу, замолио сам продавачицу да ми то увије у хартију. Одговорила ми је да нема хартије за бацање. Када сам јој ја скренуо пажњу на хартију која је стајала на тезги, она ми је онда дрско рекла: «Јединоставно не морам ни

чудо, све ово се одвија пред очима великог броја грађана и нико не предузима ништа како би се ова ружна слика са новопазарске пијаче отклонила. Не знам да ли ово виде и органи за одржавање јавног реда или и њима сва ова гужва и хаос не смета. Како тако благонаклоност свих нас, погодује овим младим изгредницима који без икаквог обзира краду лубенице, динје, па чак и новчанике из џепова. Поред свега, они нешто старији младићи, на пијаци су нашли одлично место за коцкање, па пошто их нико за то не опомиње разрађују посао све више.

На крају, друже уреднице, зар поштени грађани морају трпети да са њима овај млади изгредници раде баш шта хоће? Верујем да и за то мора да постоји неко ко је надлежан.

Ибро Мехмедовић

ЗАШТО ЈЕ МАТАРУШКА БАЊА БЕЗ БИОСКОПА?

Друже уреднице, Од јануара месеца ове године у Матарушкој Бањи не ради биоскоп. То је изненадило и мештане Бање, као и бројне госте којима је ускраћена могућност да се, поред лечења, и мало разоуне. Остало је да се забављају у кафанама, или, пак, да по сле шетње парком оду на спавање. Све се ово догађа зато што се управа биоскопа и бање нису сложиле ко је надлежан да

да вас услужим». Када сам је опоменуо за понашање, треснула је лењицом о тезгу, и додала још дрскије: »Е, баш вам сада не дам, па се жалите...«!

Сазнао сам само толико да се зове Злата, а ово пишем зато што није лепо да тако поступа на свом радном месту, поготову што се налази на жељезничкој станици где углавном долази у додир са људима из свих крајева наше земље. Не бих желео да њено понашање утиче да и други понесу лоше успомене из нашег града. Такође би било добро ако би је њени претпостављени у предузећу опоменули да нељубазност и дрскост не могу користити њеном позиву, па ни читавој радној организацији.

Десимир Стојановић
Врњачка Бања

Од прошле суботе у Врњачкој Бањи

НОВА ТЕЛЕФОНСКА ЦЕНТРАЛА

* **НАЈПОЗНАТИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКА БАЊА УВРСТИЛА СЕ У РЕД МЕСТА СА МЕЂУГРАДСКОМ АУТОМАТСКОМ ТЕЛЕФОНСКОМ ЦЕНТРАЛОМ.**

Врњачка Бања — Мала и скромна свечаност, одржана прошле суботе у попудневним часовима, вероватно представља најзначајнији моме нат у даљем развоју Врњачке Бање не само као лечишница већ и као туристичког центра. Са новом аутоматском централом од 400 прикључака Врњачка Бања се укључила у међуградски телефонски саобраћај чиме је омогућено да се пропусна моћ разговара повећа за пет пута што је било неопходно за највећу југословенску бању.

Срђан Чекановић укључује нову ТТ централу у рад

те у местима Лом, Перник и излазне везе преко краљевачке ТТ централе.

Нова телефонска међуградска централа у чију је изградњу уложено 120 милиона старих динара, не омогу-

ћава туристичким привредницима из Бање брже обављање свакодневних послова путем овог саобраћаја, већ их приморава да сваког тренутка буду спремни и тачни у свим информацијама како би обавештењима преко телефона привукли још гостију и тиме попуњавали своје смештајне капацитете.

Неко од присутних на свечаности дао је ласкаву оцену краљевачком Предузећу ПТТ саобраћаја како «прави револуцију у свом раду». Оцена је на правом месту, јер за врло кратко време на подручју овог предузећа два места, Краљево и Врњачка Бања, постала су доступнија свим градовима Југославије. Када се узме у обзир да ће кроз месец дана Сјеница добити аутоматску локалну телефонску централу, Рашка до краја године и Нови Пазар међуградску током идучег пролећа, заиста је тешко наћи праву оцену за експлуатера и стручњака из Техничке службе Предузећа ПТТ саобраћаја у Краљеву, који раде на овим пословима.

Д. О.

КУД «МАГНОХРОМ» НА ТУРНИЈИ ПО БУГАРСКОЈ

Краљево — Чланови фолклорне и драмске секције народних и забавних оркестара са вокалним солистима КУД «Магнохром» из Краљева отпутовали су на краткотрајну туријну по Бугарској где ће приредити и више концерата у челичанам са којима Магнохром одржава пословне везе. Истовремено КУД «Магнохром» приредиће концерте у местима Лом, Перник и Јом КУД «Магнохром» узвраћа посету културно-уметничком друштву из града Лом

БЕЛЕШКА

Један плавокоси младић ми је причао како је његова давнашња жеља да постане члан Партије. Али не допада му се што мора да пише молбу за пријем. »То ми није тешко, али делује сувише административно, каже он. Савез комуниста мора политички да делује на нашу младу генерацију. Развијање свести и идејно уздицање младог човека је основни задатак сваког комунисте у фази припреме новог члана Партије. Желим да ме средина у којој живим и радим уочи, и да ме она предложи, а не да ја пишем молбу.

— Не смемо дозволити — каже други омладинац који је у извијачкој униформи — да ми који смо чланови Партије, пустимо друге да сањају о Савезу комуниста као о нечем недостижном, док ми који смо то постигли бежи-

Не жели да моли...

мо од неких обавеза, као што су долажење на састанке, редовно плаћање чланарине и...

У разговор упада омањи младић са набраним челом и крупним плавим очима. Он каже: — Ја сам постао члан Савеза комуниста у 17. години, у 22. сам вратио партијску књижицу, сада имам 27 година. Он се труди да нам докаже да он није раскинуо са начелима, већ да је раскинуо са неким људима у Партији. Бити комуниста не значи по његовом мишљењу, бити само члан. Раскинути са собом није тако лако и јединоставно као што је вратио књижицу, престати бити члан не значи аутоматски престати бити комуниста. Ја сам комуниста и сада, али не поседујем «првену књижицу».

Његови другови су ми рекли да је он учествовао на

пет савезних радних акција, три пута је проглашаван за ударника, организатор је великог броја локалних радних акција у нашем граду.

На крају, сви они траже одговор на питање.

Шта је Савез комуниста да нас? Не питају шта је он био, ни шта би он требало да буде, јер су о томе слушали у школи, читали у књигама, а понешто и лично осетили.

Договорили смо се да о овим и сличним питањима поразговарамо на првом сасретанку Трибине младих, пре него што буду окончани разговори о реорганизацији у Савезу комуниста и Савезу омладине.

Н. РАДОЊИЋ

ИБАРСКЕ НОВОСТИ

Директор и главни и одговорни уредник
ДОБРОСАВ ГЕМАЉЕВИЋ

Чланови редакције

ЖИВОТА МИЛИБЕВИЋ, ДАНИЛО ЦВИЈЕТИЋ, МНОДРАГ САРИЋ — уредници, **ДРАГОЉУБ ОБРАДОВИЋ** — технички уредник, **ПЕТАР ЦВЕТКОВИЋ** — уредник фотографије, **ЉИЉАНА ВОРЂЕВИЋ** — шеф дописничке службе

**РАЗГОВОР
ОВЕ НЕДЕЉЕ**

МИЋА ВУЧИЋЕВИЋ, референт за школе II ступња у Секретаријату за друштвене службе Скупштине општине Краљево

ПРИЈЕМНИ ИСПИТИ, ШКОЛСКИ КАПАЦИТЕТИ И ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Овим дана завршени су пријемни испити за упис ученика у школе II ступња на подручју краљевачке општине. Од 1512 свршених основаца у ове школе уписано је само 968 ученика, док је 207 ученика који су положили пријемне испите, због недостатка школског простора и материјалних средстава, остало ван школских клубова. Међу њима налази се и један број одабраних ученика, што постојећу ситуацију чини још више апсурдном.

Тим поводом обратили смо се референту за школе II ступња у Секретаријату за друштвене службе СО — Краљево МИЋИ ВУЧИЋЕВИЋУ, који сада замењује старешину овог органа управе, и замолили га да нам одговори на нека питања која се односе на упис ученика у средње школе ове школске године.

* Како оцењујете резултате пријемних испита за упис ученика у школе II ступња на подручју краљевачке општине?

— Резултати су поразавајући, нарочито у јунском року. Од 1353 пријављених кандидата, испите је положило само 394 или нешто око 37 одсто, док је 29 ученика стекло право уписа на ову нову диплому «Вук Караџић». Фрапантно је да 80 одличних ученика није показало задовољавајуће резултате на пријемном испиту. Међутим, нешто је повољнија ситуација у августовском року: 1.098 ученика било је пријављено за пријемне испите, а положило их је 570. Један број ученика (182) уписан је без пријемних испита у Шумарску и Пољопривредну школу, где није био пријављен потребан број кандидата који је могао да буде уписан.

* Чују се «гласови» да су били неки строги критеријуми пријемних испита. Да ли је то тачно?

— Те оцене су тачне уколико се односе на пријемне испите обављене у јунском року. Тестови који су том приликом примењивани, по оцини педагошких органа Општинске скупштине, веома су «тешки» и нису били прилагођени нашим условима, односно програмима наставе основних школа. Зато је Просветно-педагошки завод општине припремио нове тестове који су примењивани у августу и, као што се види, пока-

зали боље резултате успеха ученика.

* Званична документација говори да је 207 ученика положило пријемне испите, а да су остали ван школских клубова. Шта нам можете рећи о томе?

— То је проблем који тражи одговарајућа и неопходна решења. У вези с тим одржан је низ састанака на разним нивоима, али још увек није пронађено «право» решење. Уочено је да треба испуњити три основна услова да би се изашло из настале ситуације. Први је — да се обезбеди школски простор други да се обезбеди «нових» око 48 милиона старих динара до краја идуче школске године, и трећи услов — да се због измене статуса школа ученика у привреди, обезбеди инструкторски кадар за практичну наставу. И за то је потребно издвојити још 24 милиона старих динара.

* Значи, у питању су финансијска средства. Да ли се у том правцу може очекивати одређена позитивна решења?

— Тешко је о овоме давати ма какве оцене и прогнозе. Посебно, кад је реч о финансијским средствима. Заједница образовања нема средстава, а и Скупштина општине није ни мало у повољнијем положају. Секретаријат за друштвене службе мишљења је да треба повећати средства из основног извора финансирања (допринос из личног дохотка) са садаш-

њих 3,82 на 3,98, али је и та варијанта тешко прихватљива за Општинску скупштину услед тога што аутоматски долази до повећања буџетских расхода. И други извори финансирања, као што је то буџетска резерва, такође су исцрпљени. Једино, стичем утисак, да преостаје стварање обавеза, али је и та могућност у данашњим условима тешко прихватљива. Не знам шта се, на крају крајева, може урадити, мада је неопходан излаз из настале ситуације.

* А школски простор?

— Исто толико актуелан проблем, колико и финансијски. Рекох да смо имали низ састанака и разговора, али да нису дали очекиване резултате. Ти су састанци одржани, углавном, у вези школског простора. Постојећу ситуацију још више отежава проблем садашње локације

Мића Вучићевић

средњих школа, јер се налазе на периферним деловима града и на његовим супротним странама. Но, и поред тога, ако би постојало веће разумевање радних колектива школа, сигурно је да би се

нашла рационалнија решења. Међутим, досадашњи разговори на ову тему, у већини случајева, нису показали спремност појединих средњих школа да се на овом плану пронађу решења, за која и њихови представници тврде — да су неопходна. Рекох ко изражава спремност да умањи свој комодитет на рачун ових потреба.

* Као што се види, решење проблема школског простора и финансијских средстава налази се на «мртвој тачки». Да ли се може остати на томе?

— Не би смело, ни требало. Јер онај који је испунио услове за упис у средњу школу, треба и да постане њен ученик. Схватајући сву озбиљност и значај овог проблема, Општинско веће и Веће друштвених служби на наредној седници размотриће сва питања у вези уписа ученика у школе II ступња и донети одговарајуће одлуке.

* На крају, шта са 337 ученика који нису положили пријемне испите?

— О томе постоје дивергентна мишљења. Извршни одбор заједнице образовања категоричан је да у школе треба уписати искључиво оне ученике који су положили пријемне испите, полазећи од тога да извршена селективност у јуну и августу не би имала никакав значај. Ако могу да кажем, делим и ја ово мишљење. Међутим, Савет за просвету, под притиском ђачких родитеља, заузео је став да треба, зависно од обезбеђења школског простора и финансијских средстава уписати и оне ученике који су на пријемном испиту пали из једног предмета, односно вршити упис по ранг листи остварених бодова на пријемним испитима. Предстојећа седница Скупштине општине на ова и друга питања покушаће да да одређеније одговоре — рекао нам је на крају Мића Вучићевић.

Разговор водио:

Добраћа се ...

ЧЕТИРИ НАСИЛНА УСЕЉЕЊА

За последњих десет дана у Краљеву су забележена четири случаја насилног усељења у новосаграђене станове. Без решења и размисљана ко је власник зграде и коме је стан додељен, «дивљи станари» су обилазили врата или се усељавали кроз прозоре. У сва четири случаја, о којима је реч, у питању су додељени-

станови лицима која су на њих чекала од 5 до 15 година. Зато су се ових дана пред неким зградама појавили наоружани чувари.

Док се питање бесправног усељења реши, правни власници станова мораће стрпљиво да чекају коначан исход.

Д. Јанковић професор

ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ: ПУНА МОБИЛНОСТ

(Наставак са 1. стране) релих машина. Такође је не исплативо чување залиха разних неупотребљивог материјала.

* Проблем запошљавања треба решавати кроз развијање терцијалних делатности.

* Стоји чињеница да има «вишка» радне снаге, али је ненормално тражити решење кроз отпуштања, већ кроз низ других могућности.

* Треба до максимума заоптрети пореску политику ради сузбијања шпекуланства.

* Привредна реформа до-

носи извесне видљиве резултате, док друштвена реформа још није закорачила пуним кораком у радне колективе.

* Постоји потреба потпуне примене селективности кредитне политике. Средства треба тамо улагати где је то најрентабилније.

* Треба се радикалније ослобађати залиха које стоје дуго времена, јер везују и онако недовољна друштвена средства, неопходно потребна за репродукцију.

* Поставља се питање — да ли се само коришћењем «унутрашњих резерви» може надоместити оно што ре-

Друштвена хроника

Пословође, докле њако?

Милица Антонијевић радила је у продавници «Црвена звезда» Предузећа «Прехрана». При повратку са годишњег одмора, пословођа радне јединице Томо Туфенџић рекао јој је да у овој продавници за њу више нема посла. Милицу је осумњачио да је она пријавила СУП-у ванредни попис који је посла вођа предузео без одобрења предузећа. Рекао јој је да сада потражи посао код СУП-а.

Радна јединица већином гласова, без неких других аргумената, изузев става пословође, који је захтевао: «Ја или она из продавнице», одлучила је да се Милица више не прими на посао. Директор «Прехране» Момо Бојовић, распоредио је Милицу у другу продавницу где је она сматрана као вишак. У «Црвеној звезди» на Милицино место примили су другог радника.

Милица се жалила Управном одбору на директивно решење о премештању и Управни одбор је одлучио да се Милица врати на исто радно место, али решење не може да се изврши јер пословођа на то не пристаје.

У међувремену, Милица није уведена у платни списак. Остала је без личног дохотка, за месец у коме је била на годишњем одмору.

Зли језици тврде да Милицу неће примити ни један пословођа у овом предузећу јер они имају међусобне обавезе и савез солидарности.

Некада је иза оваког обесправљеног радника стајала снажна организација Синдиката. Ко сада стоји?

То што се догодило са Милицом Антонијевић радницом у продавници «Црвена звезда» предузећа

«Прехране» у Краљеву, може да послужи као озбиљан повод за размисљање о стварном положају радног човека у радној организацији ако падне у немилост свог непосредног руководиоца па чак и у овим случајевима када радник покуша да се бори против криминала разних врста.

Остаје велика обавеза органа управљања и коле ктива да прецизније утврде какав треба да буде пословођа и да стану на пут разним видовима учешћа и селицијетва.

До прошле године СУП је водио борбу и против «ситног» криминала. Сада је тај део посла препуштен инспекцијама и органима унутрашње контроле у радним организацијама. А да ли су те службе довољно развијене?

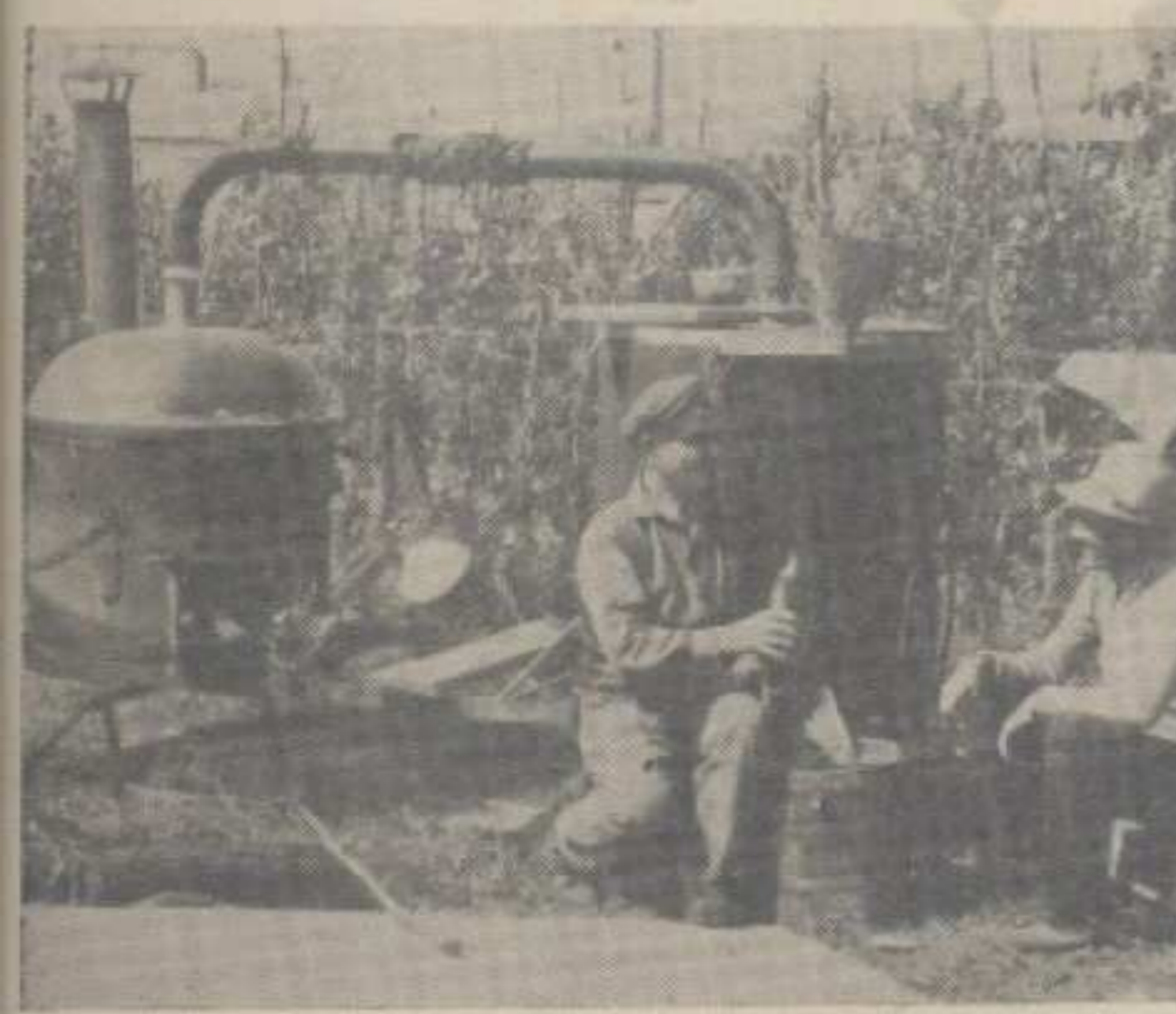
До сада је познато да неке пословође наговарају ученике и раднике да продају робу по вишој цени. Ако странка интервјуе нише, кривица се сваљује на ученика.

Познато је да неки продајци и касирке често праве рецке и шифре на блоковима или гласно по ручју да касаткуца мање због тобожње грешке.

Неке пословође овакве појаве гледају кроз прсте, јер на крају салдо ће они лично прерачунати. Донекле, то би могла да буде и њихова ствар да поткрадају своје предузеће, нека се сами радни људи боре против таквог криминала, али када се масовно поткрадају грађани — то је већ ствар читавог друштва да се организовано бори против таквих појава

П. Ц.

У слици и речи **ПОТЕКЛА «БРЉА»**

«Цеперике» и друге шљиве су углавном обране. По селима у околини Краљева никле су мале «фабричице» за производњу «мученице», а казани пуни дибре. Поред ових произвођача увек има кибицера и дегустатора, а «брља» је таква да за тили час направи весео штимунг. Ракија се пече на велико и с обзиром на добар род шљива ове јесени биће доста шљивовице и препенеченице.

На слици: Печење шљивовице крај једног казана у оближњем Кованлуку. (Снимко: Д. Обрадовић)

Ж. М.

НАШ КОМЕНТАР

Велике амбиције — мала њрођајанга

Наше туристичке амбиције су необично велике и расту из године у годину. Већ се упоређујемо са туристичким велесилама и стално истичемо да су наше могућности готово неограничене, јер су природне лепоте Јадрана, многих језера, планина и бања неискрпна врела богатства.

Све је то тачно. Снаге и могућности нисмо преценили, и ако наша сопствена знања о многим лепим местима и природним депозитама земље, нису баш импресивна. Осим тога ослободили смо се једне наузмије дуго година смо веровали да ће туризам напредовати сам од себе, да ће рабати златне крушке без наших напора и улагања капитала у ову својеврсту привреду. Сада се у туризам улажу велике паре, а повољним кредитима подстакнуто је и приватна иницијатива. Уз то се на све стране граде магистрални и туристички путеви, вичу хотели и мотели, граде се модерни аеродроми.

Не би се, међутим, могло рећи да наше туристичке амбиције прати виспремна и умешна пропаганда. Проспекти наших туристичких агенција и хотела, бања, летовалишта и планинарских домова, први су изазетак на европским и другим туристичким тржиштима. За Јадранско море у Европи и на другим континентима још се по нешто и прича. О нашим лековитим бањама, планинама, језерима, о нашим малим местима на обронцима шумовитих планина, зашта је Европа заинтересована, мало се зна. Њих готово нико не пропацира, а на ње чудно што оне остају ван туристичких путева таворећи поред природних богатстава.

Многобројни светски стручњаци одали су значајна признања нашим бањама. Њихове лековите воде, здравна клима и пријатан амбијент вероватно су и познати у уском кругу стручњака и међу домаћим туристима. У свету их, међутим, шира туристичка клијентела не познаје. Друге земље имају лековите изворе и добро уређена бањска лечилишта. И многа су у свету позната, далеко познатија од наших бања, не због лековитије воде и боље климе већ због умешније, богатије и упорније пропаганде.

Швајцарци живе од снега, а Шпанци од сунца. Наше поднебјење природа је даровала и једним и другим. То је реална планса да наша туристичка зона траје целе године. Ми можемо да пропацирамо туризам у којем ће сваки намерици паћи оно што му треба, без обзира у којем времену користи одмор и крстари Европом.

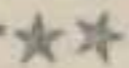
Ми, међутим, не само што немамо добро организовану пропаганду, него каснимо и са објављивањем цена услуга. Врло често не дајемо ни познатим туристичким кућама податке, које они траже да би им бесилатно уврстили у своје пропагандне текстове, или преко године мењали цене што је неопходно за обилне туристичке привреднике.

Пошто су заводи за социјално осигурање престали да плаћају бањска лечења, многе бање и природна лечилишта су учинила по нешто да доведу госте: штампани су проспекти више него раније даје се новац за огласе, пропаганда је постала интелектуална. Све је то, ипак у једном доста примитивном облику већ и због тога што туристички савези, или било које друге организације и институције, нису успеле да обједине средства, да створају моћније пропагандне фондове и да ангажују квалификоване раднике. По европским мерилима сасвим је нормално да се за пропаганду даје од десет до двадесет пет одсто чистог прихода, а у случајевима када је уложен већи капитал или постоје реалне претпоставке да ће зарада бити велика, улаже се и знатно више.

Код нас су генерације стварале и подизале бање, планинарски домови су подигнути у већем броју после рата, хотели се интензивно граде у последњих пет, шест година. Наш туризам, нарочито бањски и планинарски тек је у повоју. Ако хоћемо да добијемо све што нам природа нуди, ако желимо да користимо заиста велико благо онда морамо ићи дивар више и да дамо. Ништа се нигде не може зарађивати само на лепотама и дарекљивостима природе.

Ж. Живковић

Из Основне привредне коморе

ЗАКОН КОЈИ СМЕТА

ПРИВРЕДА И КАДРОВИ

* Нису ретки примери да је неразрађена технологија и производна оријентација услед немања техничког и економског кадра; да су многе радне организације без средстава или у запетљаној ситуацији, неажурној финансијској ситуацији због недостатка стручњака-економиста; да радне организације дају велика средства за разне спорове пред привредним и редовним судовима, зато што се нестручно склапају уговори или што је неразрађена нормативна делатност у радној организацији, нарочито из радних односа: нема способних људи у комерцијалним односима који би шире познавали, пратили и проучавали услове тржишта, итд. — истиче се у уводном делу наред споменуте информације, уз напомену да је тешко разграничити порекло свих узрока који су довели до стања у коме се данас налази наша привреда. Додаје се, да њихова тражење само у мерама реформе, што се наводи као честа појава, упућује на погрешан пут ангажовања и стварања услова за даље одржавање оних слабости због којих су многе радне организације отишле у ликвидацију.

Састављачи информације, сматрали су за потребно да треба блиске указати на нека питања, која су, поред низа осталих, од битног значаја за решавање проблема привредних организација. Ту се набрајају: примена одредаба Основног закона о радним односима и Закона о пензионом осигурању, затим нерегулисано питање пријема младих стручњака (при радничком стажу) и потреба — да се законски прописима утврде профили стручности кадрова за обављање одређених послова у радним организацијама.

Тим поводом, каже се да не мали број представника радних организација перманентно истичу примедбе на неке одредбе Основног закона о радним односима, али се даље констатује да су неке примедбе без основа и да долазе као резултат недовољног познавања ове законске материје. Међутим, позивају се и то — да, ипак, постоје нека питања која нису довољно или правилно регулисала поједине реалне одговарности радника, као и за престанак радног односа у случају самовољног напуштања посла, итд.

* УЧЕСНИЦИ ПРОШЛЕ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА ОСНОВНЕ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ, КОЈА ЈЕ ОДРЖАНА 12. ОВОГ МЕСЕЦА, ПОРЕД ОСТАЛИХ МАТЕРИЈАЛА, ИМАЛИ СУ ПРЕД СОВОМ И ИНФОРМАЦИЈУ: НЕКИ ПРОБЛЕМИ КОЈИ СЕ ЈАВЉАЈУ КАО СМЕТЊА ЗА УСПЕШНИЈЕ ОСТВАРИВАЊЕ ПОСЛОВНИХ ЗАДАТАКА У ПРИВРЕДНИМ РАДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ГЛЕДАНО СА СТАНОВИШТА ФУНКЦИЈЕ КАДРОВА.

Посебно се износи запажање, да постоје објективне и субјективне примедбе на одредбе ОЗОРО. У вези с тим, додаје се да радне организације немају такве стручне службе које би биле у стању да доследно спроведу у живот одредбе овог закона, да радници нису довољно упознати са својим радним правима и обавезама, да постоје бирократско-статистичка схватања којима сметају законске одредбе о радним односима, и на крају — да има таквих одредаба Основног закона о радним односима које треба изменити или допунити.

Ова информација, посебан акценат ставља и на постојећи Закон о пензијском осигурању. За њега се каже, да је постао сметња радним организацијама у регулисању појединих питања. Сматра се да је пензијски стаж од 35 и 40 година радног стажа и од 55 и 60 година старости превисок, па се отуда и предлаже смањење пензијског стажа односно годишња старости за стицање права на старосну пензију. Овим предлозима радних организација придодaje се и мишљење да би требало увести и административне пензије.

Такав један предлог за измену Закона о пензионом осигурању мотивише се многим значајним разлога. Између осталог, ставља се у први план — стварање могућности за обезбеђење стручног кадра, нарочито за она радна места на којима данас раде старији радници или без одговарајућих квалификација. Подвлачи се да ће се, у случају прихваћања споменутих измена у ЗОРО, извршити замена 15 до 20 одсто запослених у привреди у корист младих стручних кадрова.

У завршном делу информације, наглашава се потреба за доношење прописа о устапољњавању критеријума за рад на руководећим радним местима у привреди, управо о условима за пријем радника на ова радна места. Отуда се изражава потреба — да у том смислу треба упути предлоге одговарајућим законодавним органима.

(Ж. М.)

Како се урбанисти не консултују

Скупо плаћено искуство

На углу улице Војводе Степе и Курсулине у Краљеву, према урбанистичком плану предвиђена је изградња тржнице која би једним делом заузимала и приземље стам-

блану изградња тржница од 620 квадратних метара у пројекту зграде, то је одаучено да се простор у приземљу стамбене зграде прода заинтересованим организаци-

јама. Занатско предузеће које је изводило радове поред излога према Степиној улици, изградило је излог и врата према будућој тржници на северној страни. Приликом изградње и постављања излога, фирме и врата нису се распитали шта ће се градити на том делу.

Сада је почела изградња будуће тржнице и излог долази испред врата и излога који мора бити скинут и заштитан јер нема никакве везе са будућом тржницом.

У Заводу за урбанизам кажу да до овога не би дошло да су се надлежни другови из предузећа или из извођачке организације распитали шта ће се изградити испред излога који су самоничијативно и од «ока» поставили тамо где му није место.

Ово скупо искуство «Пољопромет» може да послужи и другим инвеститорима као поука да се при изградњи својих објеката претходно о свему распитају у Заводу за урбанизам како се не би излагали сувишним трошковима.

И.

Страна нове продавнице која ће се затворити

бене зграде у Степиној улици. Међутим, пошто Пијачна управа није прихватила да северни део приземља уреди за тржницу, већ да се према

једна за продавнице њихове робе. «Пољопромет» је откупно онај део простора на северном делу зграде у приземљу и опремио своју про-

Пет минута на радном месту

Тамо где се живом рађа

ДРАГАНА МИЛОСАВЉЕВИЋ, главну бабицу Породилишта краљевачке болнице затекли смо у свакодневној уобичајеној ситуацији која је карактеристична за свако породилиште. Ту је сваки момент драгоцен, па зато није чудно што смо приметили укљученост особља. Овде, вероватно на једином месту где плач значи радост, разговарали смо пет минута са Драганом о њеном позиву.

* Какава је Ваша дужност главне бабице у породилишту?

— Углавном моја дужност је да организујем по свој на породилишту како би све текло по утврђеном реду, јер свака најмања грешка или пропуст могу да буду кобни за наше пацијенте. Контактiram директно са лекарима и преносим њихова упутства и наређења на остало особље. Зато знам и пуну одговор-

ност за све што се на одељењу догоди.

* Волите ли свој позив и како сте се одлучили да постанете бабица?

— Прво желим да кажем да мој позив за мене значи више од прибављања egzистенције. Ја уживам у свом позиву, а то је мислим довољно да га обављам савесно и са љубављу. Не могу да кажем да сам о свом садашњем позиву маштала још у основној школи. Удала сам се одмах по завршетку осмогодишњег школовања, па је и моја одлука о опредељивању за будући позив одложена. Када сам родила своје прво дете и због тога боравила на породилишту, донела сам одлу-

Драгана Милосављевић

ку да постанем бабица, што ми се брзо указало прилика. За собом имам седам година радног стажа и то од првог дана запослења у краљевачкој болници.

* Испричајте нам шта Вас је до сада на послу највише обрадовало, а шта рагужило?

— Свако рођено дете и осмех задовољне мајке представља радост за све нас у породилишту. Можда зато што сам и сама мајка, та деца постају на неки начин, моја, чим се роде. Прву и највећу радост у мом позиву доживела сам још као ученица. То је био мој први извршен порођај у нишкој болници. Када се дете родило, држала сам га

неколико тренутака на мојим рукама, не верујући да сам била у стању да му помогнем да дође на свет.

Супротно овим дивним радостима, тешко ми пада када се догоди да мајка не чује плач свог новорођенчета. Онда смо сви на одељењу тужни и стварно искрено поделимо жалост са мајком. Поред радости и туге, ја се доста при обављању свог позива и љутим. То бива онда када видим да родитељи негодују што им се родило женско дете. Наравно, то се односи нарочито на мушкарце, који у таквим случајевима не дођу чак ни да изведу жену из породилишта.

* Може ли се Ваш позив изразити у бројкама? — Не могу да будем пре-

цизна, али за седам година бављена бабичким позивом у моје руке сам прихватила хиљадама новорођене деце. Исто толиком броју жена помогла сам да што лакше донесу на свет своје прво, друго или било које по реду дете.

* Шта за вас представља слободно време?

— Можда чудно, али опет деца. Имам их двоје, а да будем добра мајка и једном и другом, потребно ми је доста времена. Ипак, украдем неколико тренутака и за моју љубав према читању књига. Ако не пре, оно кад намирим децу, у вечерњим часовима.

Љ. Ђорђевић

ПРОШЛЕ СРЕДЕ У КРАЉЕВУ

ОДРЖАНА СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ

Управни одбор Основне привредне коморе у Краљеву, одржао је прошлог уторка своју XV редовну седницу...

Учесници свог радног договора размислили су и оцењили привредна кретања у првом полугођу ове године...

На овом састанку уследио је и предлог мера и акција, које треба предузети у циљу интензивирања даљих привредних кретања.

(Ж).

ВРЊАЧКА БАЊА

Резултати привредних кретања у првом полугођу 1967.

ИСПОД СВИХ ОЧЕКИВАЊА

Пад привредне активности знатно више испод очекивања, нарочито у делу услуга и производње — била би основна карактеристика полугодишњег покретања привредних организација Врњачке Бање.

Мада ови показатељи не могу да послуже за заснивање потпуно реалних оцена о стању привредних организација, нарочито здравствених и туристичких, због сезонске посете која добија свој интензитет у јулу, августу, септембру, ипак је могуће извући низ закључака о пословности врњачких привредника.

носи очекиване резултате.

То потврђује проценат искоришћености смештајних капацитета, који је чак знатно нижи него што показују финансијски показатељи.

Према званичној евиденцији статистичара, Врњачка Бања има укупно 9.180 постеља. Од тога 3.180 налази се у друштвеном а осталих 6.000 постеља у приватној сектору у домаћој радности.

Из овога се види да је посетилачки промет према броју посетилаца опао за 16%, а према броју дана боравка чак и за 41,5 одсто.

Управо десило се све оно, што је било испод ранијих очекивања и планирања.

Једини излаз у удруживању средстава за проширену репродукцију

У анализи периодичног обратора привредних организација, Служба друштвеног књиговодства (експозитуре у Врњачкој Бањи) тражећи узрочнике смањења просечног броја дана задржавања посетилаца, нарочито странаца, између осталог, истиче у први план недостатак смештајних капацитета виших категорија, јер је и само по себи невероватно да ово по знато банско и туристичко место нема ниједан хотел «А» и «В» категорије.

Кад је реч о улагању средстава за проширену репродукцију,

једна чињеница сама по себи условљава неопходност заједничког деловања радних организација Врњачке Бање на плану инвестиције и потрошње. Наиме, акумулативност привреде знатно је испод прошлогодишњег нивоа, нити има изгледа да га достигне до краја текуће године.

Реклама на споредном колосеку

«Рачунице» Службе друштвеног књиговодства, као и низ других оцена и констатација, не само да реално уочавају једно стање, већ и указују на пут ка правим решењима. Такав је случај и са недостацима у области економске рекламе и пропаганде, која у данашњим условима привредних кретања има изузетно велики значај.

Поред напомене да се комерцијалном рекламом скоро нико не бави, СДК истиче да се у ове сврхе, још увек, издвајају недовољна средства и са доста погрешном оријентацијом рекламном код постојећих посетилаца. Прошле 1966. године дато је за рекламу свега 1,2% од остатака дохотка, Међутим, очекује се да за ове потребе треба издвојити најмање 5% од оствареног дохотка, чиме би се формирала средства од 170 милиона старих динара, што би било задовољавајуће и допринело афирмацији бање на домаћем и иностраном тржишту.

Према речима економисте СДК — експозитуре у Врњачкој Бањи — Мирче Пајића, који је и радио на изради анализе периодичних обратора радних организација за прво полугође ове године, има доста нерешених питања у области расподеле и политике улагања у кадрове, што искључује могућност примене најсавременијих метода организације и рада у делу смештаја, исхране и других услуга.

На крају нашег разговора о кретањима привреде Врњачке Бање у протеклом периоду, Пајић је указао на чињеницу — да нису искористиће многе «унутрашње резерве» у области радне снаге, позивајући се на податак да је број запослених смањен за 5,3%, а да је ефекат рада опао за 17,3 одсто.

Значи, да се још много могао урадити на повећању продуктивности рада и решавању низа других задатака, који проистичу из мера привредне и друштвене реформе.

СЈЕНИЦА

Ближи се крај индукторским телефонима

У КРАЈЕМ МЕСЕЦА ПУСТИЋЕ СЕ У РАД АУТОМАТСКА ТЕЛЕФОНСКА ЦЕНТРАЛА

Сјеница — Још само петнаест дана па ће Сјеничани моћи да одахну и своје индукторске телефоне са ручницом да пошаљу у пензију. Предузеће ПТТ саобраћаја из Краљева приводи крају радове на новој локалној аутоматској телефонској централни са 160 прикључака која ће се пустити у рад после дњег дана септембра.

Ускоро подземна мрежа

Припреме за јесењу сетву

ПОЉОПРИВРЕДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ, СЕРВИСНО-РЕМОНТНЕ РАДИОНИЦЕ И ФАБРИКЕ НЕ КООРДИНИРАЈУ РАД

У овој години забележена је богата летина. Свих култура је било у обиљу и по асортиману и по количинама. У томе се посебно истиче жетва пшенице која је управо завршена. Међутим, досадашњи радови у пољопривреди указују на више нерешених проблема. То се, у првом реду, може рећи за стање механизације односно сервис и ремонт.

Непосредно после жетве почиње орање и пострна сетва, дубоко орање, односно припрема земљишта за јесењу сетву, ђубрење и слични радови. Истовремено, потребно је машински парк припремити за јесењу сетву. Услови рада са механизацијом у току целе године сигурно да су најтежи у дубоком орању у јесењој сетви. То је, наиме, резултат климатских и земљишних услова. Ово тврђење може најбоље илустровати стање машинског парка и односи између радионица, пољопривредних организација, пословних банака и домаћих фабрика.

Машински парк, привремено трактори који се сада налазе у експлоатацији претјечним делом су амортизовани. Преко половине трактора, на пример, пољопривредне организације су набавиле у време од 1957. до 1959. године. Разумљиво да се трактори набављени у ово време у производњи задржавају само из нужде. Штавише, већина трактора је дотрајала не само због дуготрајне употребе исте, и због тошег руковања и лоших техничких старана на машинама у експлоатацији. Разумљиво, то је недостатак солидног образовања тракториста и других агроинженера. Али, док се стање у том погледу побољшало, дотле је организација сервисне и ремонтне службе ложија него што је била у почетку. Сигурно да има изузетака од првог правила, а то у великој мери зависи од става самих фабрика.

Сервис и ремонт су, пре свега, у потпуно неизвесној ситуацији. Јер, ремонтно-сервисне радионице се одричу

у великој мери сервисирања пољопривреде и оријентису се на поправке аутомобила. У овом тренутку то и доприноси побољшању њиховог положаја. Међутим, с обзиром на то да већина домаћих фабрика аутомобила, такође и иностраних, отварају своје комплетне сервисе, ове радионице неће имати места у аутомобилском саобраћају. Истина, ремонтно-сервисне радионице које су основане за поправку пољопривредних машина биле су, протом речено, приморане да се преоријентису на оправке аутомобила. Домаће фабрике су отказивале уговоре са овим радионицама и појединим мањим радионицама у пољопривредним организацијама. Стручњаци у пољопривредним организацијама су услед тога почели да траже услуге сервисне фабрике који нису били целовити него само за поједине производе, а све мање сарађивале са сервисно-ремонтираним радионицама. Тако се постепено у вишим пољопривредних рејона потпуно раскинула организација ове неопходне службе.

У условима када су машини биле нове и када је било довољно обртних кредита то се још некако и могло толико. Међутим, сада, пошто је већина машина дотрајала и пошто је тржиште резервних делова недовољно снабдевано, неопходно је побољшати сарадњу између пољопривредних организација, сервисно-ремонтираних радионица и фабрика пољопривредних машина. Свакако, најпозитивнија решења се не могу очекивати преко ноћи. Али, уз повећане напоре и путем одређене техничко-технолошке концепције — која је у развијеним земљама, кад је у питању сервисирање и ремонт, позната — могуће је за релативно кратко време квалитетно унапредити ову делатност.

Б. К.

На Републичком такмичењу тракториста Краљевчани четврти

У Великој Плани 8, 9 и 10. септембра одржано је Девето републичко такмичење тракториста — ратара СР Србије на коме је учествовала екипа Општинског већа Народне технике из Краљева.

Краљевчани су у експрессном пласману заузели четврто место, а такмичар Милан Продановић из Воће, члан краљевачке екипе, у појединачном пласману на трактору точкашу заузео је друго место и тиме се уврстио у републичку екипу која ће отићи на Савезно такмичење тракториста 16. и 17. септембра у Великој Горици.

За освојено друго место

Продановић је од организатора такмичења добио 70.000 старих динара, а од произвођача трактора ИМТ из Ракова више добио је радио-апарат у вредности од 80.000 старих динара.

Пре одласка на Савезно такмичење Продановић ће отићи у тропику фабрике трактора код најбољих стручњака ИМТ где ће се упознати са радом свих прикључних машина које ће бити коришћене на такмичењу. Тиме ће се Продановић још боље припремити за снажавање на Савезном такмичењу тракториста ратара.

П. Цветковић

ОСВРТ ПОГРЕШАН ПУТ

Секретаријат Основне организације СК Дрвног комбината «Јасен» у Краљеву, предложио је Управном одбору предузећа да смењује са дужности техничког директора инжењера Стевана Плевница да ли су аргументи довољно јаки да по држе овакав предлог, остаје да то оцене органи управљања и читав колектив. Међутим, да ли је требало да секретаријат упутити овакав предлог Управном одбору, без пр. справљања у Основној организацији СК, остаје питање које заслужује посебну пажњу. У организацији, која има преко 100 чланова СК, вероватно је доста оних који би о овом важном проблему имали шта да кажу било то у прилог или против једног оваквог предлога.

Да ће Управни одбор овај предлог прихвати или неће сумње, јер од седмачног чланова Управног одбора четворица су чланови Секретаријата који су ова-

кав предлог и оформили. Што се тиче инжењера Плевница, он није прихватио аргументе због којих је предложено смењивање, али је прихватио смењивање као метод у управљању предузећем коме се неће супротстављати.

Ипак, остаје нејасно, зашто Секретаријат ово случај није изнео пред основну организацију, па да и она каже своје мишљење. Овако, четворица чланова Управног одбора могли су на седници Управног одбора да донесу одлуку о смењивању а да се не закључавају предлогом Секретаријата Основне организације Савеза комуниста. Ако у овом случају треба да се «мешају» комунисти, онда су то требали да чине сви, а не само седморица чланова Секретаријата, јер смењивање једног директора обично оставања по следнице на читав колектив.

П. Ц.

КАМЕРОМ ЗАБЕЛЕЖЕНО

Последњи опанчар

Опанчарски занат у Рашки у прошлости био је веома распрострањен. Највећи процват постигао је двадесетих година овога века када је у Рашки било петнаест опанчарских радњи. После другог светског рата, 1946 године основана је у Рашки Опанчарска прерађивачка задруга «Будућност» којој је радило осам опанчара и четири ученика. Ова задруга је 1955. године расформирана због конкуренције фабричке обуће и измене укуса сеоског становништва.

Све до 1964. године биле су отворене још две приватне опанчарске радње, од којих данас ради само једна. Последњи рашчански опанчар Хранислав Шумарац, који се овим занатом бави већ 45 година, нема више купаца за своје производе. Он је приморан да опанке износи пазарним даном на пијацу у Рашки и околним местима. Сви су изгледи да ће ова опанчарска радња бити и последња, с обзиром да за ову врсту заната млади немају никаквог интересовања. (Р. Павловић)

ЗА ФИЛАТЕЛИСТЕ

Коверти са жигом аеро-релија

Краљево — Пасионирани филателисти ће се пријатно обрадовати јер ће моћи своје колекције да употпуне са пригодним поштанским жигом које је од 12. овог месеца предузеће ПТТ саобраћаја из Краљева пустило у промет поводом десетог јубиларног Аеро-релија који се одржава у Краљеву. За Д.

ЉУДИ У СУСРЕТИМА ДУНАВСКИ АЛАС СА ИБРА

Било је давно кад је сувоњави послатичарски шетрт кришом обилазио из радње свог газде Милутина Весели новића да би загазио Ибар и уживао у пецарењу. Рибе су га привлачиле изнад свега, мило грдњи и којег шамара због ове своје пасије. Стари Краљевчани се вероватно сећају некадашњег послатичара до 1928. године када је Десимир Петровић, напустио град на Ибру.

Сусрет са Деском био је случајан и неочекиван. Одслужио је свој радни стаж, али пензионерски живот није му дао мира. Са Дунава се отиснуо на море и у белој блузи прихватио се куварског посла и своје професије у ресторанима шибенске Рогознице.

Сувоњавог и кошчатог Аласа на мору су брзо препознали многи. А. Деско, ко Деско, рашири лице у осмех и крене у разговоре о пловидбама, аласким вечерима, рибама по којима се прочуо од Црног мора до Беча...

— Беше ми лепо... Времена су то била. Пловиш Дунавом, а удица увек спремна. И кад је забациш, никад да не трзне.

— Је ли, Деско, да није то риболовачка прича? — припита неко у шали.

— Ајде пријатељу до које бараке на чашицу, две рума, па да видиш истину о «дунавском кувару» и «Деску аласу».

Претуром Деско по успоменама, показује албуме, фотографије, исечке из новина. Наврћу се времена из последњег ратног доба када је као кувар радио у Војној медицинској академији и после једне деценије запослио се у

Дунавском лојду. Промена је место да би био ближи реци и својој риболовачкој страсти.

Смешка се овај 57-годишњак и разuverава пријатеље уз рум, а из очију избија неки сјај, као да су ту сви они трофеји које је Деско на Дунаву покупио.

— Не питајте ме о пловидби, јер са бродовима «Биоково» и «Морган» пролазио сам кроз дванаест земаља, пловио преко три мора и провлачио се кроз Босфор и Дарданеле. То су били највећи речни бродови подешени за морска путовања. Деско није велики морепловац, али је велики риболовац и још познатији кувар.

Таквог га и знају сви морнари на Дунаву и лучки радници на дунавским пристаништима. Из кабине његове кухиње увек се осећала пријатна арома и нико није сумњао да им Деско не припрема нешто лепо. Рибља чорба, јувечи и увек свеже рибе, а у фрижидеру одојака и јањаци, а често и прасића. Тако је и записано у великом алманahu Дунавског лојда. Због тога су му једноставно дали надимак «кувар».

Таквог га заволели и увек се радо одазивали на знак

закона када је посаду позивао за трпезу.

— Живот крај воде је мој живот. Кад нисам пловио,

Десимир Петровић

редовно сам седео на обали чекао рибу. Београдске улице су ме замарале, док ме је Дунав учинио најпознатијим аласом међу аматерима.

Пред нама су исечци из београдских новина са великим насловом «Уловио сам од 120 килограма» и Дескова фотографија крај овог не запамятог улова.

Десет трофеја красе витрине дунавског рекордера.

Десет пута је Деско поред панчевачког моста својим удицама вадио сомаве од 70 до 120 килограма. И професионални аласи су се чудили вештини «кувара».

— Незаборавне су то биле вечери. Окупе се сви аласи и остали пецароши. Седимо до касно у ноћ, певушимо, пијућкамо, а из великог казана пуши се рибља чорба. Па онда засучемо рукаве и за срчело... А уз пражену рибу вршачка и карловачка вина... Живот је то био.

Присећа се Деско, аласких вечери, Дунава и многих пријатеља са наше највеће реке. Стигло је и писмо из Београда где га један риболовац моли за блинкере које је Деско сам прави и за које се интересују многи риболовци из целе земље.

Ни овде у Рогозници мирис мора не да Деску мира.

— Ево мастрала, биће доста риба вечерас.

Увече у боровој шуми где се налазила Дескова камп-кућа, горела је ватра и око ње се окупило десетак пријатеља.

Дунавски алас са Ибра пржио је рибу, припремао специјалитете и присутне гостима пружио и лозовачол. Опет је причао о Дунаву и скором повратку на реку. Такав је Деско Петровић, увек насмејан и оран за шалу као и сви аласи...

Д. ОБРАДОВИЋ

ИВАРСКЕ НОВОСТИ ЗА НАЈМАЉЕ ЧИТАОЦЕ

МОЈ МЕНДО

Имам једног менду Лепу му је бунда Седи на мом каучу И брунда ли брунда.

Око врата његовог Машна је од свиле Лепшава као лептир И лепша од виле.

А лепа је свакако И његова њушка Ваш као права слатка Зрела, жута крушка. Снежана Савић, ученица — Рибница

ПАРТИЗАНКА ДЕСА

Ову причу, коју желим да вам испричам, чуо сам од једног бившег ратника — првоборца из мога краја. То је истинити доживљај из народноослободилачке борбе када су настале и многе, већ познате, приче.

Зима 1942. године у околини Зворника. Наша мала чета одступала је пред далеко надмоћнијим непријатељем. Мој друг и ја смо били одређени да штитимо одступајућу, док последњи борац не прође. У чети је било доста рањеника, па је и одступање прилично споро ишло.

Ипак, нас двојица смо се успешно борили са непријатељем и омогућили да наши другови што безбедније пролазе. Тек што смо намерава ли да и нас двојица кренемо за њима, мој друг паде по гођен у главу. Појурио сам одмах ка њему, али у истом тренутку осетио сам потмули бол у левој ноzi. Био сам рањен. Покушао сам да устанем, али се са места нисам могао никауда померити. Лежао сам беспомоћно на земљи, док су се већ у близини чули гласови непријатељских војника. Знао сам шта ме чека ако ме пронађу. Дрхтао сам од помисли на мучку ако им паднем у руке. Вили су ми то најдужи тренуци у животу.

Већ сам изгубио сваку наду да ћу избећи непријатеља, кад се предамном изненада појавила наша партизанка Деса.

МАЧЕ

Моје маче жури, скаче по цео дан га нема, а кад кући дође онда само дрема.

Моја мама пазни да у шпајз не улази јер хоће да краде слатко и мармеладе. Милош Милашиновић, ученик — Краљево

Нисмо ништа говорили. Она ме је једноставно подигла и на својим раменима пренела 200—300 метара до места где су нас чекали саонице. Пошли смо одмах ка болници. Мене је рана на ноzi све више болела, а и доста сам крви изгубио. Не памтим када смо стигли до болнице, јер сам се још у путу онеосвестио. Тек сутрадан сам се пробудио у болничком кревету.

Прво што сам пожелио кад да сам отворио очи било је да видим партизанку Десу. Али, ње више није било крај мог кревета. Отишла је опет у чету да се даље бори са осталим друговима. Дани су ми у болници споро пролазили, а ја сам само желео да што пре устанем и пођем у своју чету. Желео сам да станем пред партизанку Десу и захвалим јој се на пожртвовању око мог спасавања. Међутим, та ми се жеља није могла испунити, јер су ме другови дочекали са тужном вешћу да је другарица Деса погинула. Дуго нисам могао да схватим да је више нема међу нама. Сви борци су је волели и ценили, па су зато били тужни што је погинула и што је њен ведрилик заувек нестао из наше средине.

Драган Павловић, ученик — Шумарице

ЗЕКА И МАЦА

Један мали зека по улици шета, тако сретне мацу која га упита: «Куд си пошо зечићу?» «Пошао сам на улицу да узватим допницу» Снежана Дуњић, ученица — Краљево

ЛЕТЊЕ ВЕЧЕ

Спустило се вече. На улици се чују гласови пролазника, који после дневне жеге уживају у хладовини. На ведром небу трепере звезде и на моменте се учини да светле разнобојном светлошћу. Месећ се купа у таласима Ибра. Из даљине видело се како се спушта све та мнија ноћ. Људи је бивало све мање на улици, ноћ је одмицала и терела све на спавање. Паркови су одједном постали усамљени: није било више ни шетача, ни деце која су се играла. Ето, тако је прошло и ово летње вече...

Мирјана Усиљани, ученица Краљево

НАТАЛИЈА

Наталија има једна свађалица права, кад је неко грди каже да је мала.

Језик јој је велики па се стално руга, због тога је не воле добра деца друга.

Наталија, Наталија, буди мало боља, јер те неће волети ни њаци ни школа.

Р. Божидаревић Врњачка Бања

Баш је слатко

Лето је на измаку, али сунчаних дана још има. По некад сладолед и те како прија. Зато се и мали Дејан из Рашке обрадовао када је од маме добио дозволу да купи корнет са сладоледом. По његовом изразу лица види се да му је баш слатко...

На првом часу у забавишту

КУЛТУРНИ ЖИВОТ

Новодом иницијативе за оснивање школске кухиње

ОПОМЕНА БРОЈКИ

Пре неколико дана заврше на је једна анализа да би документовала потребу за оснивање бачких кухиња. Управљивац за покретање онога што, бар како пракса показује, постаје преживела форма. То се најбоље види и у податку да је број школских кухиња сведен на 4 од 44 колико их је било 1960. године.

Међутим, анализа Општинског одбора Црвеног крста у Краљеву о стању и потребама за оснивање школских кухиња, изводи из бројки које описују и упоређују. Ево неких показатеља: Протекле школске године у

средњих и основним школама било је укупно 18.706 ученика, док на територији општине живи још око 7.000 деце и омладине до 18 година старости. Према здравственим прегледима који су извршени ове године у краљевачком Центру за заштиту мајке и детета, телесна развијеност деце изражава се следећим процентима: добро развијене деце, само — 9,66 одсто, средње — 71,15 одсто, а лоше развијене — 18 одсто. Протекле 1966. године било је 29 одсто добро развијене деце, а у 1963. знатно више (45 одсто), што значи да се телесна развијеност

погоршава из године у годину.

Слично је и са подацима о телесној ухрањености деце, па и са здравственим стањем регрутованих младих. Док је 1964. године 21 одсто регрутованих оглашено стаљно и привремено неспособним за војну службу, докле се 1966. овај проценат пење на 28,8 одсто.

После ових бројки које најреалније илустрију здравствено стање деце и омладине, а последнице њихове исхране чине искупише видљивим, сам по себи се намеће закључак о основности друштвене акције за оснивање школских кухиња. Оних институција, чији друштвено-наштински значај није ништа мањи од онога што својом функционалношћу «обезбеђују» у оним срединама, где могу и треба да представају нераздвојиви део једног целовитог живота наших најмлађих и њихових васпитача.

Зато, када је реч о потреби за оснивање школских кухиња, била би погрешна свата двоумљења. Бачки родитељи, не само да ће поз-

дравити ову акцију Црвеног крста, него ће је и помоћи у границама својих материјалних могућности. Сигурно да неће изостати ни помоћ друштвено-политичке заједнице, ни радних организација које стигирају на њејој територији.

На крају, треба подсетити и на улогу друштвено-политичких организација, у првом реду Социјалистичког савеза. Можда није на одмет размислити и о потреби за давање «права грађанства» школским кухињама, путем уношења ових институција у статуте месних заједница. Тим пре, што су школске кухиње, због онога што треба да нам «донесу», постале објективна друштво на потреба, па је зато треба и нормативно регулисати. Не само као право месне заједнице да оснује школску кухињу, већ као њену значајну обавезу — да би најмлађима пружио оно што им је потребно, што им дугујемо.

И не чекајући да нас поново опомињу бројке у анализама. Може некад да буде и — касно.

Ж. М.

Поводом написана

„Измалтретирани родитељи“

У чланку под називом «Измалтретирани родитељи», у прошлом броју «Ибарских новости», каже се да су родитељи доживели веома непријатна изненађења која им је приредила Школа ученика у привреди, јер ученицима, који су положили пријемни испит, није нашла места за практичну обуку, како је то иначе регулисано новим Законом о средњем образовању. Школа, наводно, да би уписала ученика тражи од њега потврду о обезбеђењу места за практичну обуку... Каже се, даље, да особљу ове школе можда није познат закон и на крају да ће неки родитељи поднети тужбу суду због непридржавања расписаног конкурса.

Ради правилног информисања јавности, у име Савета Школе ученика у привреди, изјављујем следеће: прво, школа је расписала конкурс за пријем 150 ученика у први разред и обезбедила места за практичну обуку у заједници са привредним организацијама, а што је истакнуто на огласној табли 5. септембра;

друго, није истина да у школи члановима колектива нису познате одредбе новог Закона о средњем образовању, већ је то случај баш са родитељима који врше притисак да се укључи на даље школовање још 300 ученика, поред расписаног конкурса.

Савет радне заједнице Школе ученика у привреди

у свему овоме истиче као примарна три проблема: обе збеве школског простора, материјалних средстава и радних места у привредним организацијама, јер су и њихове могућности ограничене.

За Савет радне заједнице Школе ученика у привреди Добривоје Јанковић * * *

У одговору друга Јанковића који се појављује испред Савета радне заједнице Школе ученика у привреди, није објашњено зашто су тражене потврде и ученицима који су положили пријемни испит када то закон не предвиђа.

Неоспорно је да школа има материјалних проблема, па када је тако боље је јавно признати да школа није у стању да прими више ученика него што је предвиђено конкурсом. Велики број неуписане деце заслужује највећу читавог друштва да потражи начин решавања проблема, а не пребацити кривицу на родитеље да ако не обезбеде потврде не могу ни уписати децу у школу. У оваквој положају у који их је довела школа родитељи су изложени различитим ученима, понижавану на чак и интелектуалци да би дошли до неке везе за прибављање потврде која уствари нема никакав правни значај. Уствари, колико су измалтретирани родитељи, то ће и они сами ускоро најбоље рећи.

П. Цветковић

НОВИ ПАЗАР:

Немоћни да заштитише манастир Сопоћане

Већ поодавно је у јавности покренута дискусија око проблема очувања фресака у Сопоћанском манастиру, везаном за проблем експлозија у суседном мајдану мермера. Проблем је надовазид и на функционисање Хидроелектране, која је такође у близини. У последње време наша дневна штампа је у више наврата детаљно писала о проблему, а и наш лист је донео свој осларт.

На захтев предузећа «Електрорас» у Новом Пазару, урађена је геолошка и друга документација, која је уз документацију о фрескама манастира достављена Републичком грађевинском инспекторату, ради изналажења решења. Наиме, измештај мајдана би решио проблем даље судбине и очувања манастира и Хидроелектране, али би предузећу «Украшчић» је мајдан створило и проблеме и материјалну штету која се цени на преко 100.000.000 старих динара. Предузеће није је дужно ни ти материјално може надокнадити једну такву штету.

Недавно је Републички инспектор вратио цео предмет Скупштини општине у Новом Пазару на решавање. Тако је, најзад, било наједноставније.

Међутим, да ли је проблем искључиво у домену новопазарске општине? Он је понајмање само њен проблем. Јер, општина која живи на додацијама није у стању да одвоји тако велика средства за измештај мермера. Међутим, ако су манастир Сопоћани, његова архитектура, а пре свега, у свету познате фреске од општег интереса, онда би био ред да се надлежни на нивоу Републике, ако не у Федерацији заинтересују више за судбину овог здања од изузетног значаја.

Може да достигне свој зенит популарности, да би наредне године био заборављен од аудиторја гледалаца.

— Велика ми је жеља да одиграм своју улогу врло уверљиво, да тиме задовољим гледаоце. Јер, не волим када код глумца или глумице осетим да глуми. Велико мајсторство глумца је да гледалац не осети да он, у ствари глуми.

— Чудно је, али ја заиста, као дете нисам желела да postanем глумица. Много сам желела да postanем учитељица. Сада видим да сам доста грешила. Глума ме је у великој мери преокупира-

ла.

— Имате ли некаква жеља за блиску будућност?

— У овом тренутку желим да и даље глумим. Постоје шансе да играм у филмовима «Неретва» и «Вишња на Ташмајдану». Једна, такође велика жеља је да postanем позоришна глумица. Мишљења сам да позоришни рад тражи више од глумца, него што је случај са филмом.

— Шта бисте поручили онима који желе да се опробају на филму?

— Нека се добро чувају филма. Он даје популарност али може и да доведе човека у велику депресију. Такође учествовање на филму доноси многе непријатности. Добри пријатељи вас врло лако напуштају, јер постају завидљиви. То знам из личног искуства. Поред филма треба се чувати и закупљених успеха, као и филмација. У овом случају успешно сигурно неће изостати.

— Не, никако. Популарност једног глумца је веома варљива. Једне године он

— Не, никакво. Популарност једног глумца је веома варљива. Једне године он

УМЕТНИЦИ-ГОСТИ НАШЕГ ГРАДА

Неђа Арнерић: Желела сам да postanем учитељица

Недавно је у Краљеву боравила наша најмлађа и једна најталентованија глумица, НЕЂА АР-
НЕРИЋ. Први кораци у свет филма открили су њен велики таленат који ће, како тврде многи режисери, временом прераси у филмско савршенство. До сада је играла у више филмова, где је имала веома запажене улоге.

На молбу нашег сарадника, глумица НЕЂА АР-
НЕРИЋ, се љубавно одозвала и одговорила на неколико питања за читаоце нашег листа.

— Како је дошло до тога да Вас ангажују за филм?

— Била сам активан члан драмске, телевизијске групе. Играла сам са успехом у више драмских комада. Тада ме је запознао режисер Пуриша Ђорђевић и ангажовао ме за његов филм «Син». Касније сам играла у филму «Политија бате Јанковића» и сада у «Јутру».

— Ви сте ученица. Да ли вам смета играње на филму?

— Учествовање на филму до сада ми није сметало, одлично сам ученица. Сада ће вероватно бити теже, јер сам се уписала у средњу школу.

— Ваше изјављује после првог ступања пред камере?

— Многи филмски почетници страхују од камере. Ја сам се, на против, повашава са свим нормално. Једнаставно, камере нисам примећивала ни осећала. Играла сам спонтано, као да сам у приватном животу.

— Шта мислите, да ли је за филмску каријеру довољан само таленат?

— Таленат је свакако потребан, али он није примеран. За постајање доброг глумца потребан је упоран рад. Тај рад је, заиста врло напоран и често веома дуг. Зато глума било филмска или позоришна, захтева многу самоодрицања.

— Пошто сте Ви, ипак, дебитант на филму, ко сам је највећи узор?

— Мој највећи узор од мањих глумица је Милена Дравић. Допада ми се њено понашање пред камерама; њен већ оформљен филмски израз.

— Да ли је филмска популарност перманентна?

— Не, никакво. Популарност једног глумца је веома варљива. Једне године он

Портрет једног омладинца

ДЕЧАК СА ПЛАНИНЕ

Животни пут Драгана Јеротијевића по много чему се разликује од хиљаде његових вршњака. Рођен је у многочланој сиромашној породици пре 18 година у планинском селу Осеница на Јавору. По завршетку Основне школе отац га је послао да служи у једној богатој породици у селу Толишници. Чувао је стоку и радио све тежке послове око обрађивања земље. Једнога дана дошао је по дрва у Толишницу Христивоје Бошковић. Драган му је помогао да утовари трупце, следећи пут када је чика — Христивоје дошао за дрва он је са њим пошао у Коњарево. Тада почине ново поглавље у животу овог дечака са планине.

Драган Јеротијевић

Једина моја обавеза била да чувам стоку. Мањтао сам о томе да некада нас гавим започето школовање, због тога сам се ридовао што сам се приближио граду. Имао сам срећу да сам дошао у једну веома хуману породицу. Дошла је јесен и моји вршњаци, са којима сам проводио дане пошли су у школу. У породици Бошковић нису желели да цеделу живота чувам стоку. Уписали су ме у школу. Био сам веома задовољан, трудио сам се да и даље редовно обављам све послове код куће, а у школи сам био одличан. По завршетку осмогодишње школе уписао сам се у Школу ученика у трговини, тамо које и њу сам завршио са одличним успехом, сада видите радим као про-
давац.

Наш саговорник је сада

запослен у продавници «Велур» у Краљеву.

Ове јесени — наставио је Драган — полагаћу пријемни за упис у Вишу уграђу школу, ја желим да стекнем академско образовање.

У омладинској организацији су нам рекли да Драган поседује посебне квалитете као омладинца и човек. Сигурни смо да ће он реализовати своје животне планове.

На крају нас је Драган замолио да напишемо како он дугује дубоку захвалност својим некадашњим храниоцима, директору Осмогодишње школе у Коњареву, друговима у предузећу «Текстил» и свима који су му помогли да postanе човек.

НОВАК РАДОЊИЋ

Разговор водио: Миломир Краговић

Краљевачке новости

СКЛОПИЛИ ИБРАК:

Бона Борђевић и Антун Мишковић; Танија Лазар и Слободан Тодоровић; Слободанка Вељковић и Божидар Јовановић, Нада Бојатовић и Милан Пешчић; Радомирка Савић и Драгиша Милутиновић, Јованка Рељић и Милан Булатовић.

ДОБИЛИ ЂЕРКУ:

Радмила, домаћица и Радомир Пантелић, маш. бравар; Радмила, домаћица и Гајо Вујковић, земљ.; Олга, службеница и Верољуб Лазаревић, радник; Анђелка, домаћица и Предраг Гајовић, земљ.; Светиславка, домаћица и Божидар Мунчић, радник; Оливера, службеница и Љубомир Дугалић, радник; Зорка, домаћица и Божидар Стапковић, лекар; Станојка, домаћица и Михаило Жупанац, радник; Миломирка, домаћица и Томислав Ружић, шофер; Миладина, радница и Владимир Матовић, радник; Славка, службеница и Лука Варвац, агроном; Анђелија, домаћица и Ратко Ивановић, конобар; Драгица, трг. помоћник и Божидар Луковић, кондуктер; Драгица, домаћица и Слободан Петровић, земљ.; Миланка и Радисав Мрдак, Нада, домаћица и Живомир Лазовић, служб.; Миленка, домаћица и Ранко Стојановић, земљ.; Милка, домаћица и Мирослав Подулић, земљ.; Зорица, службеница и Милан Петковић, професор; Даница, домаћица и Миленко Костић, маш. бравар; Стасена, домаћица и Раде Јовановић, земљ.; Ката, домаћица и Мирослав Вели сављевић, радник; Надежда, служб. и Никола Кнежевић, шумарски инжењер; Милушка, домаћица и Љубисав Вељковић, радник; Мирослава, домаћица и Мирослав Јечич, радник; Зорка, лекар и Лазар Михајловић, лекар.

ДОБИЛИ СИНА:

Даница, домаћица и Војислав Јоловић, радник; Јелисавета, домаћица и Чедомир Вујанови, наставник; Станица, домаћица и Божин Коматовић, зем.; Марија, домаћица и Станислав Гудулић, радник; Разуменка, домаћица и жи војин Ракић, радник; Радмила, домаћица и Добрино Је Миљковић, зем.; Радо-сава, домаћица и Милован Врашић, зем.; Негосава, домаћица и Сава Јевтовић, земљ.; Драгица, домаћица и Среген Церовина, служб.; Споменка, служб. и Слободан Делић, подофицир; Миломирка, домаћица и Миломир Павловић, зем. Крипка, домаћица и Зоран Радовановић, земљ.; Витомирка, мед. сестра и Драгољуб Борђевић, саоб. техничар.; Добрица, домаћица и Чедомир Дреноваковић, земљ.; Радојка, домаћица и Живадин Коматовић, земљ.; Нонка, домаћица и Радета Вучковић, земљ.; Зорица, домаћица и Миланин Терзић, зем.; Шаулина, домаћица и Иво Вулић, професор.

УМРЛИ:

Властимир Кучевић (55 година), Боса Белимарковић (67 година), Душан Леич (49 година).

БИОСКОПИ:

«ИВАР»: До 17. септембра — «Освета црвене пештине» (амерички). Од 18. до 20. — «Седми печат» (шведски) и «Златна стрела» (амерички). Од 21. до 24. — «Шут» (амерички-вестерн).

«СУТЈЕСКА»: До 17. септембра — «Комесар Х» (домашни) и «Дама на токовима» (чехословачки). Од 21. до 24. «Модести блез» (енглеско-амерички).

ДЕЖУРНА АПОТЕКА:

Од 16. до 23. септембра «Првени крст» на Тргу ЈНА бр. 1. Телефон 21-657.

Десети аеро-рели

НАЈИНТЕРЕСАНТНИЈИ ПРОГРАМ: АКРОБАЦИЈЕ

Краљево — Занимљив програм такмичења на Десетом јубиларном аеро-релију привукао је прилично инте ресовање не само љубитеља ваздухопловства већ и великог броја грађана. Док су у среду и четвртак изведени маршрутни летови са извјашајским задацима, временском тачношћу и прецизном слетању, учесници релија данас од девет часова имају такмичење у дисциплини слетање са висине 300 метара. Данас по подне (петак) од 15 часова су и тренажни летови такмичара у фигурном летењу - акробацијама.

Сутра је слободан дан и такмичари ће га искористити у обиласку културно-историјских знаменитости у граду и на територији општине. Последњи дан такмичења, у недељу, свакако је најзанимљивији, јер још од 8 часова почињу фигурна летења са акробацијама која могу да одлуче победника релија коме ће припасти пехар председника Тита.

У 15 часова извршиће се свечано проглашење победника и најбољем учеснику доделиће се најдрагоценији трофеј, а осталима низ других награда.

У НЕДЕЉУ:

СЛОГА — РАДНИЧКИ НИШ

Краљево. — Фудбалери подмлатка Слоге састају се у предигри главне утакмице Слога — Војковачки са подмлатком Радничког из Ниша. Претпрошле недеље младићи Слоге победили су у првенственој утакмици у Приштини истоимени тим са 5:0.

ВАПРЕДНА СКУПШТИНА ЛОВАЧКОГ ДРУШТВА «СТОЛОВИ»

Мат. Бања — Прошле недеље чланови Ловачког друштва «Столови» одржали су прву вапредну скупштину на којој су усвојили статус и правилник према којима ће друштво убудуће радити у духу новог Закона о ловству.

НАЈМЛАЂИ ЛОВЦИ

Мат. Бања — Ловачко друштво «Столови» вероватно је међу реткима које у свом саставу има најмлађе чланове. То су три омладинца који још немају 17 година, а који су веома активни у уништавању штеточина и узгајању племените дивљачи.

★ МАЛИ ОГЛАСИ ★ МАЛИ ОГЛАСИ ★

✳ Продајем комби ДКВ и мотоцикл «Претис». Цена по вољња. Хранислав Марковић Чибуковац 10/а.

✳ Продају се два мања стана, један одмах усељив. Краљево, Цара Душана 6.

✳ Оглашавам неважеће сведочанство о завршном испиту изdato 1962. године у Краљеву на име Николић Зарије.

✳ Под хитно, повољно продајем «Фијат 600» (италијански); прешпридан, нов акумулатор, нове гуме, радио. Прешао 75000, после генералне 14.000. Цена 650.000 старих динара. Упитати на тел. 21-605.

✳ ПРОДАЈЕ се стан, одмах усељив 50 м², 3 одељења сушица за месо и тераса све од тврдог материјала, шупа за огрев у улици Цара Душана број 64 у дворишту. Центар Краљево.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство II разреда Шумарске школе изdato 1967. у Краљеву, на име Станоје Николић.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство осмог разреда Основне школе изdato у Богутовцу 1963. године на име Миланка Корићанац.

✳ ПРОДАЈЕМ монтажну гаражу. Караборђева 86 Краљево.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство III разреда гимназије изdato 1966. године у Краљеву на име Предраг Марковић.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство I разреда Школе ученика у привреди изdato 1967. године у Краљеву на име Милован Станимировић.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство I и II разреда Гимназије изdato 1964. и 1965. године у Краљеву на име Анђелко Вучелић.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство VIII разреда Основне школе изdato 1967. године у Саманилима на име Анка Антушевић.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство I разреда Гимназије изdato 1966. године у Новом Пазару на име Дана Недељковић.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство I разреда Пољопривредне школе изdato 1963. године у Краљеву на име Мила Марковић.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим здравственом легитимацију изdato у Заводу за социјално осигурање Крагујевац на име Радован Поскурица.

✳ ТРАЖИМ празну собу у близини центру града. Радојчић, Ибарска 4, Краљево.

✳ ОГЛАШАВАМ неважећим сведочанство VIII разреда Основне школе изdato 1965. у Лађевцима на име Миломир Тривац.

✳ ПРОДАЈЕ се кућа са два стана од којих један усељив. Војводе Степе 12 Краљево.

ПРОДАЈЕМ хитно и врло повољно «Приму III» у одличном стању. Због нужне потребе, погодба обавезна. За услове упитати у Штампарији или у Жичи сваког дана — Чакановић.

ШТЕДИТЕ КОД БАНКЕ

Удружена кредитна банка — Краљево и њена експозитуре — Рашка

организују III колу робне лутрије за орочене и неорочене штедне улоге у вредности од 5.500.000 старих динара.

ЗГОДИЦИ ЛУТРИЈЕ:
— путничка кола «Застава» 750;
— мали трактор за индивидуалне пољопривреднике;
— телевизор «РР», 2 комада; и
— други око 280 робних згодитака, по избору добитника, појединичне вредности 7 — 150.000 старих динара.

— раније орочени штедни улози (пре 25. октобра 1966. године) учествују у III колу лутрије под условом да им рок орочавања не истиче до краја 1967. године, у противном да би учествовали у лутрији потребно је да рок ороченом улогу продуже најмање још за 13 месеци.

✳ ИЗВЛАЧЕЊЕ лутрије обавиће се у просторијама Банке на дан 30. новембра 1967. године са почетком у 10 часова, присути слободан.

✳ Наша Банка спада у

— 60 месеци 8,0 одсто — за орочене улоге на 61 и више месеци 8,5 одсто.

✳ Овако повољно условне штедне треба одмах искористити и повац који чувате код куће или штедите под неповољнијим условима код других банака или пошта, што пре уложите на штедну књижицу код ове Банке, користећи услове за већу камату и право на учешће у лутријској штедњи.

✳ ПРЕМА ПОСТИГНУТОМ СПОРАЗУМУ са Предузећем ПТТ-а — Краљево, почев од 1. маја 1967. године све пасивне јединице овог предузећа радиће у име и за рачун Удружене кредитне банке Краљево на прикупљању и исплати штедних улога и њиховом орочавању, АЛИ ИСКЉУЧИВО ПРЕКО ШТЕДНИХ КЊИЖИЦА ИЗДАНА УДРУЖЕНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ — КРАЉЕВО.

✳ КАД УЛАЖЕТЕ НОВАЦ КОД ПОШТЕ ТРАЖИТЕ ИСКЉУЧИВО ШТЕДНУ КЊИЖИЦУ УДРУЖЕНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ — КРАЉЕВО.
✳ Улози на штедни су сигурни — неповредиви и тајни, за улоге јамчи држава, а ослобођени су такса, пореза и осталих трошкова.

✳ ШТЕДИТЕ И СВОЈУ УШТЕЂЕВИНУ УЛАЖИТЕ НА ЧУВАЊЕ И УКАМАЂЕЊЕ КОД УДРУЖЕНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ — КРАЉЕВО И ЊЕНЕ ЕКСПОЗИТУРЕ — РАШКА.

УЧЕШЋЕ У ЛУТРИЈИ:
✳ Штедне стичу право на учешће III колу лутрије под следећим условима:

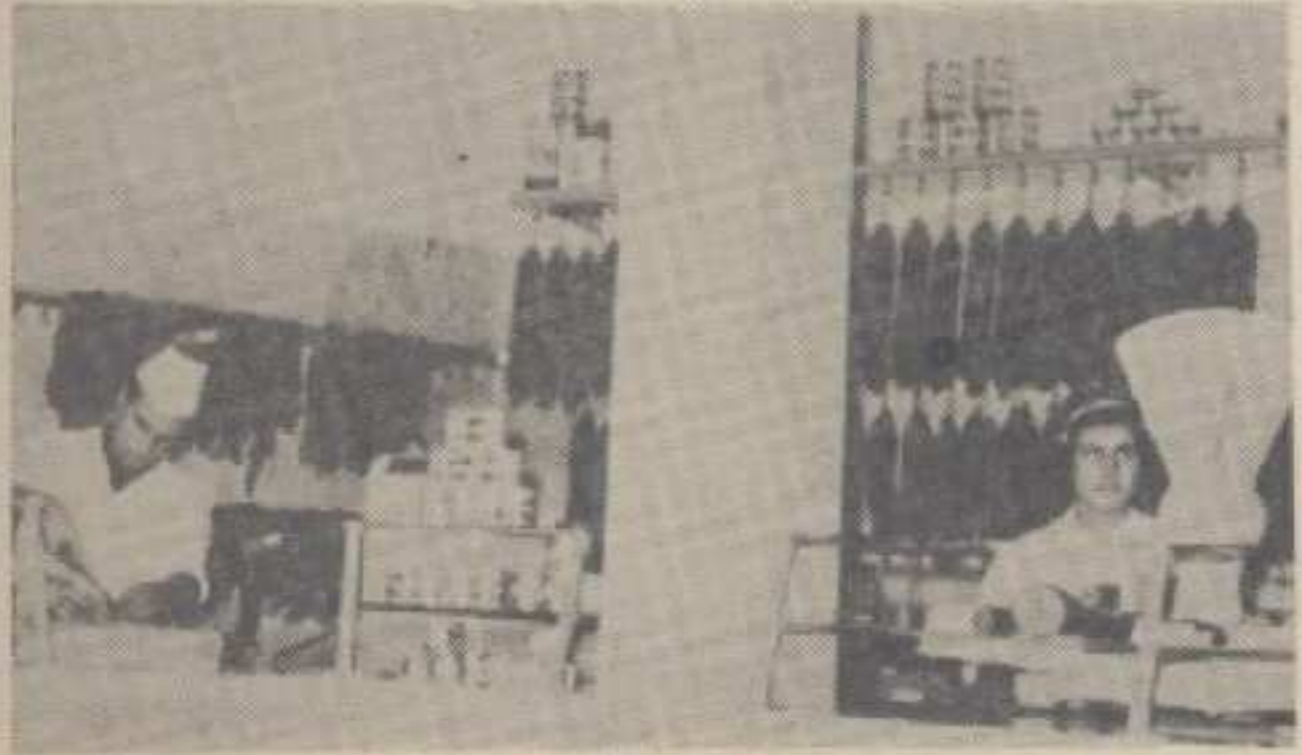
— на сваких 100.000 старих динара орочених на 13 — 18 месеци, односно 50.000 старих динара на 19 и више месеци или неорочен улог од 400.000 старих динара (минимални салдо у периоду од 30. априла до 31. октобра 1967. године), добија се бесплатно по 1 лутријски лоз-број;

ред мањег броја банака и пошта које на штедне улоге плаћају тако високу каматну стопу и премирању штедњу путем робне лутрије.

КАМАТНА ТАБЛИЦА БАНКЕ:

— за неорочене штедне улоге (штедња по виђању) 6,0 одсто;
— за орочене улоге 13 — 23 месеца 7,0 одсто;
— за орочене улоге 24 — 35 месеци 7,5 одсто;
— за орочене улоге 36

У НОВОЈ ПРОДАВНИЦИ МЕСА

Предузећа „ИСХРАНА“

У ОМЛАДИНСКОЈ УЛИЦИ У КРАЉЕВУ У СВАКО ДОБА (од 6 — 20 часова)

✳ СВЕ ВРСТЕ СВЕЖЕГ МЕСА
✳ НАЈКВАЛИТЕТНИЈИ СУ ХОМЕСНАТИ ПРОИЗВОДИ
✳ СВЕ ВРСТЕ КОНЗЕРВИ РАНОГ МЕСА

КРОЗ НАШЕ БАЊЕ

„ЧУДОТВОРКА“ ИСПОД СТОЛОВА

Када су грађани Ђуница испраћали на лечење свог омиљеног чика поштара Ивана Иву Јаковљевића, многи су са неверицом вртели главом...

Јаковљевић је спреман да се врати свом позиву

Када смо га ових дана пронашли, зажелело је да проше тамо обалом Ибра и да о његовом случају поразговарамо.

Знаете, ја сам вршећи своју дужност разносача пешачио дневно по 30 км. По доласку овамо, једна сам ходао и помоћу штака. После 15-дневне терапије и купања у овој спасоносној води, штаке ми више нису биле потребне...

вам. Толико желим да се бар делимично оспособљена вратим своме domu и децици, којој сам толико потребна.

Хтели смо да не дође до оне бистре, крушне сузе која јој је олакшала образе, али је то било немогуће. Наипак, стекли смо уверење да и она верује у чудотворну моћ ове сумпорне воде.

★

Пошто смо од толико многобројних случајева изабрали само неколико болесника који су се у Матарушкој Бањи излечили, замолили смо доктора Гвозденовића за кратак разговор и поставили му следећа питања:

Здравље пре свега

★ Велики број се веома лако изражава о успешном лечењу у Матарушкој Бањи у што смо могли и лично да се уверимо. Реците нам: колико природни фактор доприноси томе успеху и шта се предузима у циљу модернизације те комбиноване терапије?

— Елементи, који чине са станице делове тога природног фактора у бањама, слабо су познати широком кругу наших лекара, понајвише из разлога што се за време реловних медицинских студија учи врло мало, практично скоро ништа из области батнеологије, физикалне медицине, а поготово рехабилитације.

Није овде место широким излагањем и желим само уkratко да истакнем да су три основна елемента који сачињавају тај природни фактор а то су: минерална вода, клима и промена средине.

1) Шири периферне крвне судове, што значи и артерије срца, услед чега срце добија повећану количину артеријске крви, а тиме и бољу исхрану срчаног мишића као и већи прилив кисеоника.

Рехабилитациони центар — један од најавременијих код нас

2) Прeko надбубрежне жлезде сумпор-водоник изазива појачано лучење кортикостероида, — што нам објашњава чињеницу да и субакутна па чак и акутна обољена зглобова, врло добро реагују на лечење оваквим водама.

3) Сумпор-водоник представља једино неорганско једињење сумпора, који организам може да синтетизује у органско једињење, ово објашњава врло повољно деловање сумпоровитих, у првом реду сумпор-водоничних минералних вода, на дегенеративна обољена зглобова код старијих људи.

Има још увек мишљења, ваљда због оближњих историјских споменика, да Матарушку Бању треба уврстити у туристичко подручје, па у томе циљу форсирати туристичку, а не лечилишну

Оливера Вујић: Само да се вратим својој деци

страну у пропаганди Матарушке Бање. Не би ли то умањило лечилишни карактер ове чувене бање?

— Заиста у две изјаве, које сам имао прилику да читам у нашој дневној штампи (тачније у „Политици“), говорило се о Матарушкој Бањи искључиво као о туристичком месту, не помињући ниједном речи њен одавња признати и потврђен леци-

лишни карактер и вредност. Оваква схватања и изјаве су одиста биле штетне и по Матарушку Бању и за њене посетиоце.

Бањско лечење у свету старо је неколико хиљада година, а и најстарије бање су баш топле сумпоровите бање (у старој Грчкој и код Римљана), куда су болесници одлазили на лечење о свом трошку а не о трошку социјалног осигурања, које је као институција сасвим младо. Само та чињеница што се лечење минералним водама одржава већ неколико хиљада година, доказује стварну вредност лечења минералним водама, које болесници, без обзира на звавична тумачења, и данас признају и користе о свом трошку.

Бројни однос посетилаца Матарушке Бање (а ово вреди углавном и за све бање у Србији), јесте: више од 90 проценти су болесници који долазе у Матарушку Бању ради лечења, а мање од 10 одсто долазе у Бању ради одмора, провода или слично.

Радници у нашим бањама продају своје услуге онако као што фабрике продају своју робу. И моји напори кроз читавих 35 година рада као лекара Матарушке Бање били су: да подигнем ниво наших здравствених услуга како би се приближили нивоу европских услуга и ишао стално у корак са најпретком модерне медицине, батнеологије, физикалне медицине и рехабилитације.

Ја лично сматрам, овај циљ нисмо још постигли, и жалео бих да видим да се лечилишној страни поклања већа пажња и брига.

Кад смо већ овако у пријатељском разговору, допустите ми да будем до краја отворен и прецизан. Бањски локалитети су, благодарети постојању минералних извора у тим местима, у првом реду лечилишна, па тек онда туристичка места. Ово илуструје најбоље бројни однос болесника и туриста, то јест 9 према 1, што значи да на једног туристу долази девет болесника. Замислимо ако би неком природном несрећом, рецимо земљотресом нестало минералне воде у једној бањи, можемо бити сигурни да ниједан болесник не би више тамо одлазио, а верујем ни туриста. Из овога треба закључити: да туризму у нашим бањским локалитетима треба дати одре-

по место и у одређеној сразмери према броју болесника. У вели овем теме има једна ствар коју бих заиста желео да исправим. То је појам „бањски туризам“, о којем се последњих година све више пише и прича.

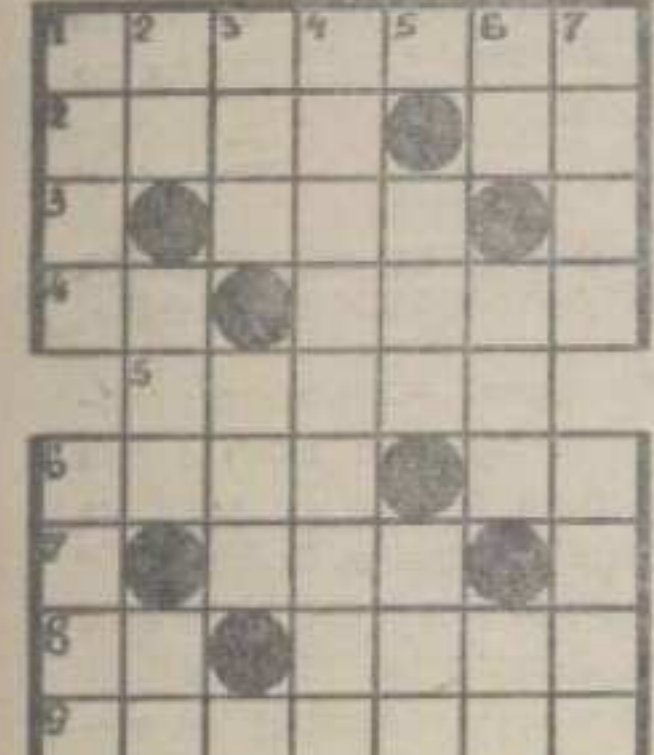
Бањски туристи у ужем смислу речи су свега оних 10 процената, док су осталих 90 процената посетилаца бањски болесници, које не смео назвати бањским туристима зато што су дошли у бању ради лечења. Ради бољег разумевања замислимо овај пример: је дан болесник из Крушевца дође у Матарушку Бању ради лечења, а ми га називамо и региструјемо као туристу. Други болесник, такође из Крушевца, оде у Београд ради лечења у некој клиници и тамо буде регистрован као болесник клинике, али никако као туриста града Београда. Овај појам „бањски туризам“ створен је из одређених циљева и направно је у пракси огромне штете свим нашим већим бањама, јер се отуда у скоро свим бањама поклањала већа брига туристичкој него лечилишној страни. То сад најбоље показује критично стање у којем су се наше бање после доношења одлуке да социјално осигурање не упукује више своје осигурање на бањско-климатско лечење.

Б. Рад-сављевић

Доктор Гвозденовић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

УСКРАВНО: 1. Грчки предетек у сложеницама са значањем; жила, вена — група тенова добијена рандомерном поделом једног низа тонава; 2. Јапнска мера за путеве — спава — у нумизматици; предња страна новца; 3. Марка домаћих расхладних уређаја — гроф, трећи степен плећства у Енглеској, између маркиза и вајкаунта — ауто ознака за Румунију; 4. Скуп од неколико стотина милиона звезда; 5. Почетак азбуке — назив двају дела старе исламске књижевности, између 1220. и 1250. године — врта ударца у фудбалу; 6. Показива замена — језеро у Северној Америци — сугласник и самогласник; 7. Ситан индијски новац — учесник свадбене поворке.

РЕШЕЊЕ:

Водоравно: 1. анданте 2. Крим — I (во) Т (ијардовић) 3. Р — сн — А 4. ам — Емир 5. Трсаг 6. Слит — ак 7. М — мир — Р 8. еп — Јаго 9. тетанус. Усправно: 1. Акра — смет 2. НР — МТК — пе 3. ДИС — Рим Т 4. Амнестија 5. Н — има — ран 6. Ти Ита — гу 7. етар — крос.

ВОДОРРАВНО 1. Врста брзих ратних бродова са три катарке, раније замењивали крестарице; 2. Једна наша покрајина — немачки предлог; 3. Ауто ознака за Шпанију — израз у мачевању — хемијска ознака за аргон; 4. Иницијали имена и презимена познатог писца „Коптска на“ — град у Грчкој; 5. Један занатлија; 6. Енглеска мера за течност — место у Малој Азији; 7. Самогласник — град у Француској — хемијска ознака за ванадијум; 8. Предлог — лично из филма „Козара“; 9. Шпански и јужноамерички висећи монетни на ланцима или челичним конопцима.